

PELASTUSOPISTO

Toimintakertomus

1.1. - 31.12.2011

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDON KATSAUS.....	4
2. KOULUTUS	7
2.1. Koulutuksen vaikuttavuus.....	7
2.2. Koulutuksen toiminnallinen tehokkuus.....	8
2.2.1. Toiminnan taloudellisuus.....	8
2.2.2. Toiminnan tuottavuus	11
2.2.3. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	12
2.3. Koulutuksen tuotokset ja laadunhallinta	18
2.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	18
2.3.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	19
3. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA	20
3.1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaikuttavuus	20
3.2. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan toiminnallinen tehokkuus.....	22
3.2.1. Toiminnan taloudellisuus.....	22
3.2.2. Toiminnan tuottavuus	23
3.3. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuotokset ja laadunhallinta	24
4. KRIISINHALLINTAKESKUS.....	26
4.1. Kriisinhallintakeskuksen toiminnan vaikuttavuus.....	27
4.2. Kriisinhallintakeskuksen toiminnallinen tehokkuus	31
4.2.1. Toiminnan taloudellisuus.....	31
4.2.2. Toiminnan tuottavuus	32
4.3. Kriisinhallintakeskuksen tuotokset ja laadunhallinta	32
4.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	32
4.3.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	33
5. PELASTUSOPISTON MUUT TAVOITTEET	37
6. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	39
7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA ANALYYSIT	44
7.1. Rahoituksen sekä tulo- ja kulurakenteen analyysi	44
7.2. Tilinpäätöslaskelmat	49
7.3. Tilinpäätösanalyysi	53
8. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA.....	55
9. ARVIOINTIEN TULOKSET.....	56
10. YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ.....	58
11. ALLEKIRJOITUKSET.....	58

KAAVIOT

Kaavio 1. Koulutettavapäivätavoitteet ja toteuma 2011.	5
---	---

Kaavio 2. Menojakauma 2011	48
-----------------------------------	----

TAULUKOT

Taulukko 1. Taloudellisuustavoitteet ja toteuma	8
--	---

Taulukko 2. Muut taloudellisuuden tunnusluvut	10
--	----

Taulukko 3. Tuottavuuden toteutuma ja tavoite	11
--	----

Taulukko 4. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2011	12
--	----

Taulukko 5. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoitteet ja toteuma	13
--	----

Taulukko 6. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2009-2011	15
--	----

Taulukko 7. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2009-2011	17
---	----

Taulukko 8. Tutkinnot ja koulutettavapäivät: määrällisten tulosten tavoitteet ja toteuma	18
---	----

Taulukko 9. Laadunhallinta koulutuksessa	20
---	----

Taulukko 10. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan taloudellisuus	22
---	----

Taulukko 11. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuus	23
---	----

Taulukko 12. Tutkimustoiminnan tuotokset	24
---	----

Taulukko 13. Tutkimustoiminnan laatu	24
---	----

Taulukko 14. Tutkimustoiminnan henkiset voimavarat	25
---	----

Taulukko 15. Siviilikriisinhallinnan ja kv -pelastuspalvelun taloudellisuus	31
--	----

Taulukko 16. Taloudellisuus	31
------------------------------------	----

Taulukko 17. Toiminnan tuottavuus	32
--	----

Taulukko 18. Suoritteiden määrät	32
---	----

Taulukko 19. Palvelukyky	33
---------------------------------	----

Taulukko 20 Henkilöstövoimavarat (PeO+CMC)	42
---	----

Taulukko 21 Henkilöstövoimavarat CMC	43
---	----

Taulukko 22. Pelastusopiston kaikki toteutuneet määrärahat hallinnonaloittain	44
--	----

Taulukko 23. Ulkoinen hankerahoitus Pelastusopistolla 2011	46
---	----

Taulukko 24. Pelastusopiston tulojakauma	46
---	----

Taulukko 25. Pelastusopiston menojakauma	47
---	----

Taulukko 26. Tuotto- ja kululaskelma 2011 ja 2010	49
--	----

Taulukko 27. Tase vastaavaa 2011 ja 2010	50
---	----

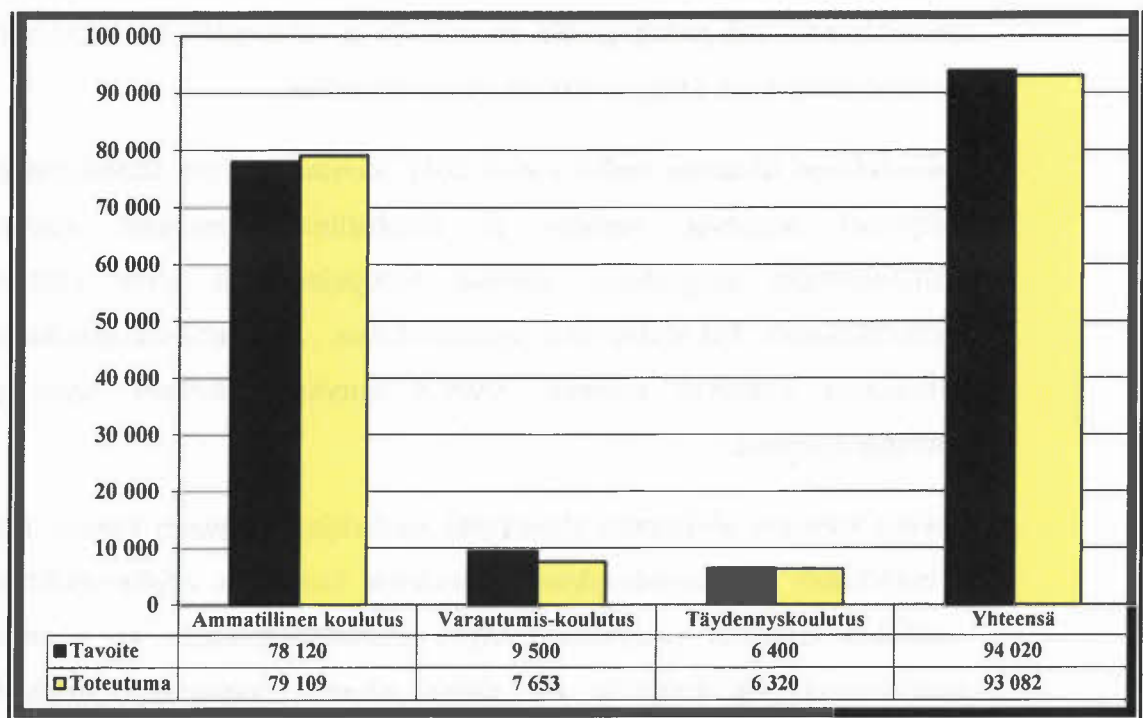
Taulukko 28. Tase vastattavaa 2011 ja 2010	51
---	----

1. JOHDON KATSAUS

Vuonna 2011 Pelastusopisto on toiminta-ajatuksensa mukaisesti pyrkinyt lisäämään koulutuksella ja tutkimuksella yhteiskunnan turvallisuutta. Kriisinhallintakeskus on tuottanut kansainväliseen kriisinhallintaan ja pelastustoimeen tarvittavaa kotimaan valmiutta. Ulkoisen toimintaympäristön muutokset, kuten pelastuslain muutos ja uusi terveydenhuoltolaki näkyivät toiminnassa ja sen suunnittelussa. Lainsäädäntöuudistusten vaikutukset jatkuvat ja täsmentyvät lähivuosina. Hätäkeskusuudistus on tuonut mukanaan alueellisia hätäkeskuspäivystäjäkurseja, esimerkkinä tammikuussa 2011 Porissa alkanut koulutus. Hätäkeskuspäivystäjäkursseille hakeutuneiden määrässä on havaittavissa laskusuunta, mutta muutoin Pelastusopisto on säilyttänyt asemansa vetovoimaisena opiskelupaikkana. Sisäisen toimintaympäristön kehittämiseen on panostettu eri tavoin. Lähtökohtana on osaava henkilöstö ja monipuoliset opetusvälineet.

Keskeinen tulostavoite eli koulutettavapäiväkertymä ylitettiin ammatillisen koulutuksen osalta. Varautumiskoulutuksen osalta se sijaan tavoitteesta jäätin selkeästi, mihin ainakin osaltaan vaikutti edelleen aluehallintovirastojen tilanne. Taloudellisen tilanteen kiristymisestä huolimatta täydennyskoulutuksen koulutettavapäiväkertymää voi pitää hyvänä.

Vuonna 2010 yhteistyössä henkilöstön kanssa aloitetun kehittämishankkeen toimenpide-ehdotuksia pantiin täytäntöön vuonna 2011. Ensihoidon ja pelastustoiminnan opetusyksiköt yhdistettiin ensihoito- ja pelastustoimintaopetusyksiköksi, joka vastaa pelastajatutkinnon suunnittelusta, kehittämisestä ja pääosin myös koulutuksesta. Elokuussa toteutettiin ensisijaisesti opetushenkilöstölle suunnattu opetuksen kehittämisviikko. Lisäksi aloitettiin osallistava strategiatyöprosessi, jossa vuonna 2011 painopiste oli toimintaympäristöanalyysissä. Strategiatyö jatkuu vuonna 2012. Esimiestyöhön kiinnitettiin erityistä huomiota, työaikaresursseja yksikönpäälliköille lisättiin ja heidän osuuttaan vahvistettiin johtoryhmätyöskentelyssä.

Kaavio 1. Koulutettavapäivätavoitteet ja toteuma 2011.

Vuonna 2011 työskentelivät sisäasiainministeriön asettama pelastusalan koulutuksen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan järjestämisvaihtoehtoja selvittänyt työryhmä ja sen ohjausryhmä. Pelastusopiston edustajat olivat kiinteästi mukana ryhmän toiminnassa. Työryhmän työn edistymistä seurattiin tiiviisti, koska tuloksilla on merkittäviä vaikutuksia opetustoimintaan. Työryhmän työn ulkopuolella jatkettiin tarvittavien opetuksen rakenteellisten uudistusten sekä kustannustehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointia ja suunnittelua. Tämä liittyy kiinteästi myös edellä mainittuun strategiatyöhön.

Syksyllä 2011 toteutettiin ensimmäisen kerran Tietoturvasot -vaatimuksenmukaisuuden auditointi ja sisäasiainministeriön oikeusyksikön laillisuusvalvontatarkastus. Tietoturva-auditointi liittyy Valtion IT-palvelukeskuksen vaatimukseen osana Kieku-palveluun liittymistä. Auditoinnin toteutti Nixu Oy. Tietoturvan arvioiduilta osa-alueilta yhtä lukuun ottamatta nykytaso on vähintäänkin tavoitetason mukainen tai korkeampi kuin tavoitetaso. Laillisuusvalvontatarkastuksessa todettiin Pelastusopiston hallinnon olevan oikeudellisesti arvioituna asianmukaisesti hoidettu. Mainittakoon, että tarkastuskertomuksessa todettiin, että kaikessa Pelastusopiston toiminnassa korostuu viraston oppilaitosluonne. Käytännössä se

tarkoittaa sitä, että pedagogisella ohjauksella ja valvonnalla on hallinnollista valvontaa merkittävämpi rooli jokapäiväisessä toiminnassamme.

Taloudellisen tilanteen osalta vuotta 2011 leimasi kasvava taloudellinen epävarmuus. Erityisesti nousevat vuokra- ja tietohallintokustannukset aiheuttivat huolta. Hallinnonalalle suunnitellut yhteiset tietojärjestelmät eivät välttämättä palvele täysimääräisesti Pelastusopistoa oppilaitoksena. Ammattikorkeakouluille suunnitellut leikkaukset koskevat Savonia AMK:n esityksen mukaan myös palopäällystön koulutusohjelmaa.

Syksyn kuluessa tiivistettiin yhteistyötä opiskelijayhdistyksen kanssa. Johto kokoontuu säännöllisesti oppilasyhdistyksen hallituksen kanssa ja oppilasyhdistyksen edustajia osallistuu erilaisiin työryhmiin. Myös asuntolatoimikunta on aloittanut uudelleen toimintaansa. Opiskelijoilla oli vahva edustus tasa-arvotyöryhmässä, joka laati Pelastusopistolle oppilaitoksen toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Suunnitelma valmistui joulukuussa 2011. Tasa-arvotyöryhmä vastaa jatkossa suunnitelman toteutumisen seurannasta ja valvoo yleisesti tasa-arvotilanteen kehittymistä oppilaitoksessa.

Opiskelija-asuntolan kunto ja sisäilmaongelmat kärjistyivät vuoden loppupuolella. Senaattikiinteistöjen kanssa käytiin tiiviitä neuvotteluita, ja toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi toteutetaan vuoden 2012 alkupuoliskolla.

2. KOULUTUS

2.1. Koulutuksen vaikuttavuus

Pelastusopiston vaikuttavuustavoitteena on lisätä koulutuksella ja tutkimuksella yhteiskunnan turvallisuutta. Opiskelijoittemme osaamisen kehittämisen ja kehittymisen kautta vaikutamme välillisesti siihen työhön, jota he tekevät tällä hetkellä ja tulevaisuudessa omissa organisaatioissaan.

Toiminnan laadullisena tavoitteena on opetuksen korkea taso. Tämän toteutumista arvioidaan mm. erilaisin palautekyselyin. Tutkintopalaute-, täydennyskoulutus- sekä varautumiskoulutuksen palautekyselyiden tulokset on koottu taulukkoon 7.

Pelastusopiston henkilöstö on osallistunut aktiivisesti pelastustoimen, hätäkeskustoiminnan sekä varautumisen kehittämistä käsittelevään yhteiskunnalliseen ja ammatilliseen keskusteluun sekä palveluiden kehittämiseen. Osallistumiskanavia ovat olleet ammattilehdet ja muu media, täydennyskoulutuskurssit ja seminaarit sekä erilaiset työryhmäjäsenyydet, lausuntojen kirjoittaminen ja erilaiset toimeksiannot.

Pelastusopiston julkaisusarjoissa ilmestyi v. 2011 kahdeksan julkaisua, joista oppimateriaaleja oli kaksi, tutkimusraportteja viisi ja muita julkaisuja yksi. Julkaisuja hyödynnetään omassa opetuksessa sekä alan järjestöjen koulutuksissa. Tämän lisäksi julkaisuja tilaavat pelastuslaitokset, hätäkeskukset sekä turvallisuuden alueen korkeakouluopiskelijat ja muut toimijat.

2.2. Koulutuksen toiminnallinen tehokkuus

2.2.1. Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 1. Taloudellisuustavoitteet ja toteuma

	TOTEUTUMA 2009	TOTEUTUMA 2010	TAVOITE 2011	TOTEUTUMA 2011	ERO TAVOITE/ TOTEUTUMA 2011
Koulutettavapäivän hinta ammattillisessa peruskoulutuksessa	153	151	151	155	+ 4
Koulutettavapäivän hinta AMK-koulutuksessa	100	114	113	109	- 4
Opiskelijakohtainen vuosikustannus ammatillisessa peruskoulutuksessa	27 461	27 252	27 100	27 911	+ 811
SM:n osuus amk-koulutuksen opiskelijakohtaisesta käyttömenosta	5 376	3 890	5 000	4 722	- 228
Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta	195	201	202	176	- 26
Koulutuksen kokonaiskustannukset	12 316 598	13 601 216	13 600 000	13 328 466	- 271 534
Koulutukseen käytetyt htv:t	94,94	93,80	93,80	93,54	- 0,26

Opiskelijakohtaiset vuosikustannukset ja koulutettavapäivän hinnat ammatillisessa peruskoulutuksessa

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivähinta kohosi vertailuvuoden tasosta ylittäen myös tavoitetason. Pidemmälläkin aikavälillä muutos on ollut hillittyä; koulutettavapäivähinnan muutos vuodesta 2009 on kohonnut vain 2 €:lla. Eri vuosien välillä eräs keskeinen tunnuslukuun vaikuttava tekijä on ollut muutokset investointitasoissa. Kokonaisuudessaan yksikkökustannukset opiskelijaa kohden pysyivät maltillisella tasolla vaikkakin opiskelijakohtaisessa vuosikustannuksessa oli nousua.

AMK -koulutuksen koulutettavapäivän hinta ja SM:n osuus AMK -opetuksen opiskelijakohtaisesta käyttömenosta

AMK -koulutuksen kustannuksien kehitykselle on tyypillistä se, että kustannukset vaihtelevat opiskelijamäärien mukaan enemmän kuin ammatillisen peruskoulutuksessa johtuen kiinteiden kustannusten pienemmästä osuudesta. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että päällystötutkinnossa on suhteellisesti vähemmän harjoitusaluepäiviä ja enemmän luokkaopetusta kuin esim. pelastajatutkinnossa.

Koulutettavapäivän hinta AMK -opetuksessa laski vertailuvuoteen nähden alittaen myös tavoitetason. Koulutuksen kokonaiskustannukset nousivat vertailuvuodesta, kuten myös koulutettavapäivien muutos. Näin ollen koulutuksen hinta laski.

Sisäasiainministeriön osuus päällystötutkinnon opiskelijakohtaisesta käyttömenosta oli 4 722 euroa. Opiskelijakohtainen tavoite käyttömenojen osalta alitettiin 228 eurolla. Tunnusluku lasketaan vähentämällä päällystökoulutuksen vuosikohtaisesta käyttömenosta Savonia -ammattikorkeakoulun Pelastusopistolle kohdistama rahoitus ja laskemalla jäljelle jäävästä osuudesta opiskelijakohtainen käyttömeno. Tämän tunnusluvun vuosittainen vaihtelu aiheutuu opiskelijamääristä, mikä vaikuttaa suuresti AMK -koulutuksen kokonaiskustannuksiin. Savonian rahoitusosuus ei vaihtele vuosittain opiskelijamäärien mukaan, vaan rahoitus määrittyy pääosin pidemmän aikavälin kustannusten ja opiskelijamäärän mukaan pysyen melko tasaisena opiskelijamäärän vuosittaisesta vaihtelusta huolimatta. Vuonna 2011 rahoitusosuus säilyi edelleen hyvällä tasolla suhteessa valtion talousarviosta maksettuihin päällystökoulutuksen käyttömenoihin.

Ammatillinen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta

Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hintaan lasketaan täydennyskoulutuksen ja varautumiskoulutuksen kustannukset ja jaetaan summa näiden koulutuslajien koulutettavapäivien määrällä.

Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta oli 176 €, joka alitti sekä vertailuvuoden että tavoitetason. Varsinaiset koulutuksien kokonaiskustannukset säilyivät vertailuvuoden tasoilla, mutta koulutuspäivissä tapahtui muutosta ylöspäin. Pakollisen varautumiskoulutuksen volyymi nousi koulutettavapäivillä mitattuna vertailuvuoteen nähden merkittävästi, kun taas täydennyskoulutuksen osalta vastaavaa muutosta ei tapahtunut.

Koulutuksen kokonaiskustannukset

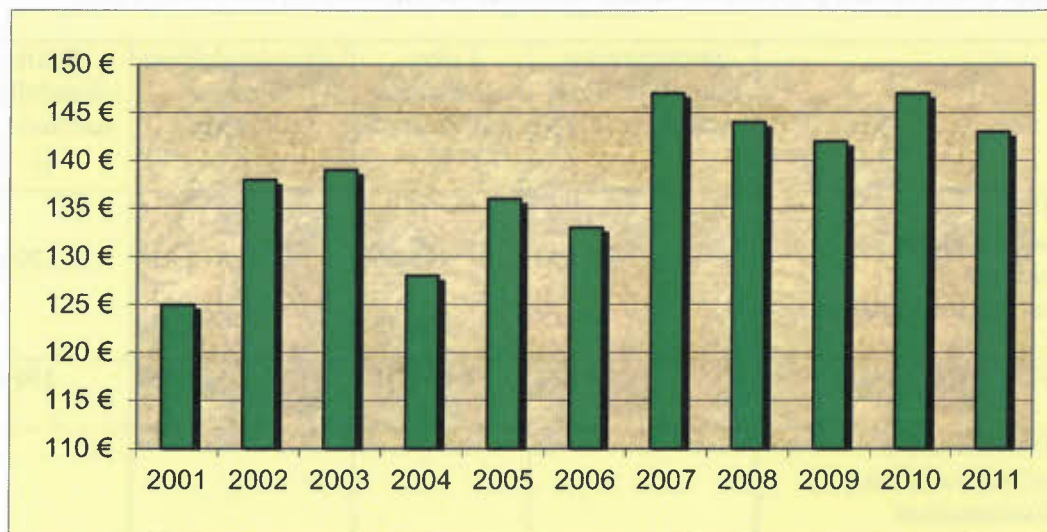
Pelastusopiston tutkintoon johtavan sekä ammatillisen lisäkoulutuksen kokonaiskustannukset alittivat vertailuvuoden tason. Myös tavoitetaso alitettiin selvästi. Merkittävin muutos tapahtui tutkintoon johtavan koulutuksen kokonaiskustannuksissa, missä kustannukset laskivat selvästi.

Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta aleni 4 €:lla yhteensä 143 €:oon. Keskeisenä selittävänä tekijänä oli koulutuksen edellä mainittu kokonaiskustannusten aleneminen vertailuvuoteen nähden.

Taulukko 2. Muut taloudellisuuden tunnusluvut

	TOTEUTUMA 2009	TOTEUTUMA 2010	TOTEUTUMA 2011
Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta	142	147	143
Opiskelijakohtainen käyttömeno amk-koulutuksessa	19 773	19 480	19 547
Täydennyskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	264	230	227
Pakollisen varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	153	221	141
Muun varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	131	155	129

Pakollisen varautumiskoulutuksen koulutettavapäivä hinta aleni merkittävästi vertailuvuoden tasosta. Vaikka koulutuksen kokonaiskustannukset kasvoivat vertailuvuodesta, tapahtui koulutettavapäivissä suhteellisesti radikaalimpi muutos ylöspäin. Vuonna 2011 koulutettavapäivien kokonaismäärä pakollisessa varautumiskoulutuksessa oli 2 806 kpl, vertailuvuonna vain 1 223 kpl.

Kuva 1. Keskimääräinen koulutettavapäivän hinta vuosina 2001-2011.

2.2.2. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 3. Tuottavuuden toteutuma ja tavoite

	TOTEUTUMA 2009	TOTEUTUMA 2010	TAVOITE 2011	TOTEUTUMA 2011	ERO TAVOITE/ TOTEUTUMA 2011
Koulutettavapäivät/ Henkilötyövuodet	914	985	980	995	+ 1,53 %
Koulutettavapäivät/ Opettaja	1 173	1 266	1 300	1 329	+ 2,23 %
Opiskelijat/Opettaja	6,5	7,04	7,2	7,38	0,18

Toteutumatieto on laskettu seuraavasti:

Koulutettavapäivät/henkilötyövuodet: $93082 / 93,54 = 995$

Koulutettavapäivät/opettaja: $93082 / 70 = 1329$

Opiskelijat/opettaja: $93082 / 180 / 70 = 7,38$

Opetustunnit: Luento – ja tuntiopetuksen osuus: 2006: 9 578 opetustuntia, 2007: 11 433 opetustuntia, 2008: 12 937 opetustuntia, 2009: 8 039 opetustuntia, 2010: 11365, 2011: 9777

Vuonna 2011 tapahtui kpv/htv ja kpv/opettaja tunnusluvuissa kasvua vertailuvuoteen nähden: koulutettavapäivät kohosivat vertailuvuodesta, mikä selitti tavoitetasojen

ylitystä. Tämä muutos tapahtui erityisesti AMK- koulutuksessa ja pakollisessa varautumiskoulutuksessa. Toiminnan tuottavuuden mittareilla tarkasteltuna tavoitetasot saavutettiin.

2.2.3. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Taulukko 4. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2011

	Budjettituetut liiketaloudelliset suoritteet (2 §)	Liike- taloudelliset suoritteet (4 §)	Liiketaloudellinen toiminta yhteensä	Julkis- oikeudelliset suoritteet (1 §)	Yhteisrahoittei- nen toiminta
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan myyntituotot	79 852	798 963	878 815	130 020	
Maksullisen toiminnan muut tuotot		258 954	258 954		
TUOTOT YHTEENSÄ	79 852	1 057 917	1 137 769	130 020	1 728 730
KUSTANNUKSET					
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	12 266	12 266	2 199	116 640
Henkilöstökustannukset	17 231	380 934	398 165	167 240	976 475
Vuokrat	4 696	617	5 312	10 000	84 511
Palvelujen ostot	22 422	67 816	90 258	14 521	245 969
Muut erilliskustannukset	3 161	33 833	36 955	3 610	290 390
Erilliskustannukset yht.	47 530	495 466	542 966	197 570	1 713 985
KÄYTTÖJÄÄMÄ	32 322	562 451	594 773	-67 550	14 745
Maksullisen toiminnan osuus Yhteiskustannukset - tukitoimintojen kustannukset	26 850	163 211	190 061	47 382	312 695
- poistot	2 515	49 159	51 674	4 438	29 814
- korot	461	2 803	3 264	814	5 467
- muut yhteiskustannukset	76 907	433 158	510 065	100 452	66 254
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	106 733	648 331	755 064	153 086	414 230
Kokonaiskustannukset yhteensä	154 263	1 143 796	1 298 059	350 656	2 128 215
YLIJÄÄMÄ (+)/ALIJÄÄMÄ (-)	-74 411	-85 879	-160 290	-220 636	-399 485
Kustannusvastaavuusprosentti	52 %	92 %	88 %	37 %	81 %

Taulukko 5. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoitteet ja toteuma

	TOTEUTUMA 2009	TOTEUTUMA 2010	TAVOITE 2011	TOTEUTUMA 2011	ERO TAVOITE/ TOTEUTUMA 2011
Liiketaloudelliset, markkinahintaiset suoritteet	74 %	89 %	100 %	92 %	- 8
Budjettivaroin tuetut liiketaloudelliset suoritteet	21 %	32 %	40 %	52 %	+ 12
Julkisoikeudelliset suoritteet	26 %	31 %	40 %	37 %	- 3
Yhteisrahoitteinen toiminta	101 %	76 %	-	81 %	-

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu suoritteista, jotka muodostuvat sisäasiainministeriön maksuperustepäätöksen 1 § - 2 § ja 5 §:n mukaisesta toiminnasta. Pelastusopistolla on kahdenlaisia liiketaloudellisesti hinnoiteltavia suoritteita: 2 §:n mukaisia ns. budjettivaroin tuettuja suoritteita, jotka ovat valtion 60 % kurssipäivän hinnasta subventoimaa koulutusta, sekä 5 §:n mukaisia puhtaasti liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavia suoritteita. Molemmista suoriteryhmistä on laadittu omat kustannusvastaavuuslaskelmansa. Lisäksi maksulliseen toimintaan kuuluvat julkisoikeudelliset suoritteet (1 §), joille maksuperustepäätöksessä on säädetty kiinteä hinta.

Budjettivaroin tuetut liiketaloudelliset suoritteet (2§)

SM:n asetuksessa Pelastusopiston maksullisista suoritteista 2 §:ssä mainitaan seuraavaa: ”Pelastusopistolain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuja suoritteita, joista Pelastusopisto perii asiakasmaksuna keskimäärin 40 prosenttia kurssin kuluista, ovat Pelastusopiston harjoitusalueella sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattiteknistä osaamista.”

Budjettivaroin tuetun täydennyskoulutuksen tulokertymä oli 78 852 € nousten hieman (20 387 €) vertailuvuodesta. Kustannusvastaavuudella mitattuna muutos oli merkittävää, missä keskeisen selittävä tekijä oli opettajatuntien vähempi kohdistuminen asianomaisille kursseille sekä tuottopuolen kohoaminen. Budjettivaroin tuetun täydennyskoulutuksen kustannusvastaavuustavoite saavutettiin.

Markkinaperusteisesti hinnoiteltavat liiketaloudelliset suoritteet (5 §)

Markkinaperusteisesti hinnoiteltavien liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus kohosi 92 prosenttiin. Vertailuvuonna vastaava arvo oli 89. Erityisesti tuottojen osalta tapahtui kohoamista kokonaiskustannuksien hieman jopa alentuesssa. Myös maksulliselle toiminnalle kohdistuvien poistojen määrät alenivat vertailuvuodesta. Kustannusvastaavuustavoitteesta (100 %) jäätin, mutta toiminnan suunta on kohentunut vuosi vuodelta.

Markkinaperusteisesti hinnoiteltavien liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelman käyttöjäämä kohosi vertailuvuodesta 562 451 €:oon, mikä siis selitti kustannusvastaavuuden kohoamista.

Liiketaloudellinen toiminta yhteensä

Budjettivaroin tuetun ja markkinahintaisen liiketaloudellisen toiminnan yhteinen kustannusvastaavuus nousi vertailuvuodesta 7 prosenttiyksikköä 88 prosenttiin, missä tuotot yhteensä kohosivat vertailuvuodesta 71 387 € ja edelleen käyttöjäämä 103 445 €. Molemmissa ryhmissä muutos vertailuvuoteen oli merkittävää. Saavutettua kustannusvastaavuutta voidaan perustellusti pitää hyvänä, koska positiivista muutosta edellisvuodesta on tapahtunut. Toisaalta etenkin liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuustavoite eli 100 % tulisi vähintään saavuttaa.

Julkisoikeudelliset suoritteet (1 §)

Julkisoikeudellisten suoritteiden eli Pelastusopistolla lähinnä kelpoisuutta tuottavien kurssien kustannusvastaavuus nousi 37 prosenttiin vertailuvuoden 31 prosentista. Tavoitetasoa 40 prosenttia ei saavutettu, mutta sitä lähennyttiin 6 prosenttiyksikköä. Toiminnan alijäämä kohosi 31 130 € vertailuvuoden tasosta, missä tuotot kasvoivat 14 780 € ja kokonaiskustannukset alenivat 16 350€. Eräänä selittävänä tekijänä toimi vuoden 2011 alusta voimaan tullut uusi maksuasetus, joka korotti kurssien kurssimaksuja.

Taulukko 6. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2009-2011**Maksullinen liiketoiminta**

	Julkisoikeudelliset suoritteet				Liiketaloudelliset suoritteet			
	2011	2011	2010	2009	2011	2011	2010	2009
(1000 €)	Toteutuma	Tavoite	Toteutuma	Toteutuma	Toteutuma	Tavoite	Toteutuma	Toteutuma
TUOTOT								
maksullisen toiminnan tuotot								
- maksullisen toiminnan myyntituotot	130	139	115	138	879	905	803	669
- maksullisen toiminnan muut tuotot					259	292	264	224
Tuotot yhteensä	130	139	115	138	1 138	1 197	1 067	893
KUSTANNUKSET								
maksullisen toiminnan erilliskustannukset								
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	2	2	8	12	13	16	11
- henkilöstökustannukset	167	167	168	277	398	370	430	515
- vuokrat	10	10	10	1	5	4	2	5
- palvelujen ostot	15	15	19	22	90	81	95	82
- muut erilliskustannukset	4	4	5	4	37	33	32	25
Erilliskustannukset yhteensä	198	198	204	312	543	501	575	638
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-68	-59	-89	-174	595	696	492	255
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustann.								
- tukitoimintojen kustannukset	47	43	42	52	190	180	180	175
- poistot	4	4	4	12	52	56	64	42
- korot	1	1	1	1	3	3	3	2
- muut yhteiskustannukset	100	105	116	125	510	490	494	498
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	152	153	163	190	755	702	741	718
Kokonaiskustannukset yhteensä	351	351	367	502	1 298	1 203	1 315	1 356
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	-221	-212	-252	-364	-160	-6	-250	-463
KUSTANNUSVASTAAVUUS	221	212	252	364	160	6	250	463
Kustannusvastaavuus -%	37 %	40 %	31 %	27 %	88 %	100 %	81 %	66 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 81 prosenttia kohoten vertailuvuoden tasosta 5 prosenttiyksikköä. Vaikka yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot alenivat vertailuvuodesta, kokonaiskustannukset alenivat euromääräisesti selvästi enemmän.

Tulossopimuksessa 2011 ei asetettu tavoitetta yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuudelle. On kuitenkin selvää, että 100 % on tavoitteena erittäin vaikea saavuttaa, mikäli hankkeille kohdistetaan todellisia yhteiskustannuksia, kuten Pelastusopiston laskelmassa on tehty Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti. Yhteisrahoitteisessa toiminnassa suurimmassa osassa eri rahoittajien hankkeita - olivat ne kansallisia tai EU-rahoitteisia - on aina omarahoitusosuus. Hyvin harvoin on mahdollista sopia kokonaiskustannusmallin käytöstä, joka toisi hankkeen korvattavien kustannusten piiriin myös sellaisia kustannuksia, joita ei kirjanpidossa suoraan pystytä hankkeelle kohdentamaan. Kustannusvastaavuuden suotuisaan kehittymiseen voidaan kaiken kaikkiaan ollakin tyytyväisiä.

Taulukko 7. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2009-2011

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000€)

	2011	2011	2010	2009
(1000 e)	Toteutuma	Tavoite	Toteutuma	Toteutuma
TUOTOT				
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	320	n/a	273	268
- EU:lta saatu rahoitus	1 403	n/a	1 508	1 587
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	6	n/a	7	5
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot			35	3
Tuotot yhteensä	1 729	n/a	1 823	1 863
KUSTANNUKSET				
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	117	n/a	281	20
- henkilöstökustannukset	976	n/a	1 021	678
- vuokrat	85	n/a	117	44
- palvelujen ostot	246	n/a	168	129
- muut erilliskustannukset	290	n/a	160	82
Erilliskustannukset yhteensä	1 714	n/a	1 747	953
KÄYTTÖJÄÄMÄ	15	n/a	76	910
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	313	n/a	472	641
- poistot	30	n/a	48	158
- korot	5	n/a	8	
- muut yhteiskustannukset	66	n/a	126	98
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	414	n/a	654	897
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 128	n/a	2 401	1 850
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-399	n/a	-578	13
Kustannusvastaavuus -%	81 %	n/a	76 %	101 %

2.3. Koulutuksen tuotokset ja laadunhallinta

2.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tutkinnot ja koulutettavapäivät

Taulukko 8. Tutkinnot ja koulutettavapäivät: määrällisten tulosten tavoitteet ja toteuma

	TOTEUTUMA 2009	TOTEUTUMA 2010	TAVOITE 2011	TOTEUTUMA 2011	EROTUS/ TAVOITE 2011	EROTUS 2011/ 2010
1. TUTKINNOT	204	227	248	221	-27	-6
- AMK-tutkinnot	39	22	40	28	-12	6
- Pelastusopiston tutkinnot	165	205	196	193	-15	-12
Pelastajatutkinto	120	127	128	126	126	-1
Häke -päivystäjä	25	38	48	47	47	9
Alipäälystötutkinto	20	40	20	20	20	-20
2. KOULUTETTAVAPÄIVÄT	86 765	92 451	94 020	93 082	-938	631
2.1 Tutkintoon johtava koulutus	73 560	80 380	78 120	79 109	989	-1 271
- josta AMK-koulutus	28 255	26 700	31 320	29 847	-1 473	3 147
2.2 Ammatillinen lisäkoulutus	13 205	12 071	15 900	13 973	-1 927	1 902
- Varautumiskoulutus (1 §)	7 114	5 737	9 500	7 653	-1 847	1 916
- josta pakollista väestönsuojelukoulutusta	1 779	1 223	3 150	2 806	-344	1 583
- Rajoitetun kelpoisuuden tuottava täydennyskoulutus	1 495	1 330	1 400	1 440	40	110
- budjettivaroin tuettu täydennyskoulutus,	696	655	1 000	816	-184	161
- liiketaloudellinen täydennyskoulutus	3 900	4 349	4 000	4 037	37	-312

Tutkintoja suoritettiin lähes tavoitteiden mukaisesti. Suurin poikkeama on insinööri (AMK) -tutkinnoissa, koska erityisesti palopäälystön koulutusohjelman aikuiskoulutuksessa kurssit alkavat keskimäärin kahden vuoden välein ja tämä rytmi heijastuu myöhemmin epätasaisina lukuina valmistuvien määrä vuositasolla tarkasteltaessa.

Pelastusopisto saavutti keskeisen tulostavoitteensa, koulutettavapäiväkertymän, varsin tyydyttävästi. Erityisen positiivista on, että ammatillisen täydennyskoulutuksen kysyntä jatkui kuntien ja muiden asiakasyhteisöjen tiukentuneesta taloudellisesta tilanteesta

huolimatta edelleen hyvänä ja kysyntä näyttää edelleen rohkaisevalta. Myös varautumiskoulutus saavutti hyvin tavoitteensa. Merkillepantavaa on pakollisen vss-koulutuksen volyymien hyvä kasvu.

2.3.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Palaute, hakeneet ja aloituspaikat sekä opiskelun keskeyttäminen

Tutkintopalautteita arvioitaessa huomio kiinnittyy jossain määrin epätasaiseen keskiarvojakaumaan. Pelastajakoulutus nauttii edelleen opiskelijoiden suurta luottamusta, tulos on vuodesta toiseen hyvin korkealla tasolla. Samoin hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen tutkintopalauteet ovat hyvin tavoitteiden tasolla. Sen sijaan alipäällystön koulutusohjelman kohdalla kyselyiden keskiarvo jää huomattavasti odotuksia vaatimattomammaksi.

Pelastusopisto on hyvin vetovoimainen opiskeluympäristö. Tätä ilmentää hakeneiden korkea lukumäärä suhteessa aloituspaikkoihin.

Ammatillisen täydennyskoulutuksesta ja varautumiskoulutuksesta saadut palautteet osoittavat korkeaa tyytyväisyyttä opetuksen laatuun. Tämä heijastunee myös hyvänä koulutuskysyntänä julkisen talouden tiukkenevissa olosuhteissa

Sekä ammatillisen peruskoulutuksen että ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat suorittavat liki poikkeuksetta tutkintonsa loppuun asti. Alhaiset keskeyttäneiden luvut viestivät osaltaan opiskelijavalinnan järjestelyjen onnistumisesta, opiskeluaikaisten kokemusten myönteisyydestä sekä opiskelijoiden henkisestä sitoutuneisuudesta pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatteihin.

Taulukko 9. Laadunhallinta koulutuksessa

	2008 Toteuma	2009 Toteuma	2010 Toteuma	2011 Tavoite	2011 Toteuma
Tutkintopalaute (päättävien kurssien opiskelijoiden kokonaisarviointi asteikolla 1-4), kokonaiskeskiarvo	2,96	3,06	3,1	3,08	2,99
-pelastajan koulutusohjelma, ka.	3,25	3,46	3,3	3,20	3,28
-alipäällystön koulutusohjelma, ka.	2,73	2,67	3,0	3,00	2,59
-häätäkeskuspäivystäjän koulutusohjelma, ka.	2,90	3,04	3,1	3,00	3,10
Täydennyskoulutus palaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,54	3,50	3,51	3,50	3,62
Varautumiskoulutuksen palaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,55	3,54	3,65	3,50	3,54
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaiikat	5,89	5,33	6,6	5,0	5,40
Ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisprosentti		0,4	2,85		1,02
Ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosentti		3,2	0,66		1,79

3. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA

3.1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaikuttavuus

Sisäasiainministeriön tutkimusstrategian mukaan Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa. Pelastusopisto huolehti osaltaan siitä, että pelastustoimen tutkimusohjelman 2010–2014 tavoite *"Ohjata pelastustoimessa tehtävää tutkimusta ja suunnata tutkimusvoimavarat tehokkaasti ja tuloksellisesti"*

toteutui. Yhteistoiminta Palosuojelurahaston kanssa jatkui tiiviinä. Pelastusopisto edisti rahoitusta saaneiden hankkeiden tiedotusta järjestämällä Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämishankkeet -seminarin huhtikuussa 2011. Pelastusopisto järjesti toukokuussa 2011 tutkijatapaamisen, jossa verkostoitui mittava joukko pelastusalaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa tekeviä toimijoita. Vuonna 2011 Pelastusopisto tiivisti yhteistyötä hallinnonalan oppilaitosten, Poliisiammattikorkeakoulun ja Raja- ja merivartiokoulun kanssa. Syyskuussa 2010 Poliisiammattikorkeakoululla järjestettiin toinen sisäisen turvallisuuden tutkimuksen seminaari. Pelastusopisto piti yllä rekisteriä tutkimushankkeista ja niiden valmistuneista loppuraporteista internet-sivustollaan. Pelastusopisto osallistui yhdessä sisäasiainministeriön kanssa CRISYS-tutkimushankkeeseen.

Pelastusopisto vastasi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmän (PRONTO) ylläpidosta ja kehittämisestä sekä siihen perustuvasta tilastotuotannosta ja tilastojen analysoinnista. Pelastusopisto tuotti PRONTOn tietojen pohjalta pelastustoimen tilaa ja palokuolematilannetta kuvaavat katsaukset. Pelastusopisto tuotti tulipalotilastoja Suomen tilastolliseen vuosikirjaan sekä kansainväliseen CTIF -yhteenvedoon. Pelastusopisto osallistui pohjoismaiseen yhteistyöhön palotilastoinnin kehittämisessä. Pelastusopisto järjesti vuoden 2011 aikana pelastuslaitoksille täydennyskoulutusta PRONTO -selosteiden laatimisesta. Koulutus järjestettiin webex -videoneuvotteluna ja sai suuren suosion, tavoittaen yli 600 PRONTO -käyttäjää.

Pelastusopisto on ollut mukana aktiivisesti nykyisten operatiivisten tietojärjestelmien (PEKE, JOTKE) kehityshankkeissa mukana. Pelastusopisto osallistui tulevien johtamisjärjestelmien määrittely- ja kehitystyöhön. Pelastusopiston VIRVE/TETRA -testausympäristöä hyödynnettiin yhteistyössä Erillisverkkojen kanssa. Pelastusopisto toteutti MapInfo -paikkatietoaineistoa hyödyntävän Asuinalueiden paloriskit -hankkeen vuoden 2011 aikana. Hankkeen tuloksena syntyi helppokäyttöinen paloriskien profilointityöväline, jota voidaan sellaisenaan hyödyntää onnettomuuksien ennaltaehkäisytyössä. Pelastustoimen informaatioteknologian tutkimussektorilla painopiste on prosessien tehokkuudessa ja sitä tukevien sovellusten kehittämisessä.

Pelastustoimen tulevaisuusluotausraati toimi vuonna 2011 aktiivisesti. Raadin trendi- ja skenaarionalyysityön tuloksia esiteltiin kesäkuussa Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen järjestämässä Trends and Future of Sustainable Development -konferenssissa sekä elokuussa Palotutkimusraadin järjestämällä Palotutkimuksen päivillä 2011. Syyskuussa Pelastustoimen tulevaisuusluotausraati toteutti Suomen Palopäällystöliiton hallinnoiman laivaseminaarin yhteydessä sisällöllisesti tulevaisuusseminaarin, jonka kohderyhmänä olivat pelastustoimen verkostojen edustajat. Raadilla oli lisäksi yhteydenpitoa ja tiedonvaihtoa Ruotsin MSB:n strategisen analyysin yksikön kanssa.

Pelastusopisto jatkoi Palotutkimusraadin asiamiestehtävien hoitamista. Palotutkimusraadin tehtävänä on koordinoida, täydentää ja edistää Suomessa tapahtuvaa paloalan tutkimusta. Se tapahtuu yhteistyössä teollisuuden, vakuutusalan ja muun elinkeinoelämän, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, valtion ja kuntien viranomaisten sekä alan järjestöjen kanssa. Elokuussa 2011 Palotutkimusraati järjesti seitsemännet Palotutkimuksen päivät. Seminaari koostui reilusta 20 esityksestä, joilla oli toistasataa kuulijaa. Joulukuussa 2011 Palotutkimusraati teki sopimuksen paloturvallisuustekniikan professuurin perustamisesta Aalto-yliopistoon.

3.2. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan toiminnallinen tehokkuus

3.2.1. Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 10. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan taloudellisuus

	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Taloudellisuus				
Tutkimustoiminnan kokonaiskustannukset	2 150 875	1 936 258	1 930 000	1 727 362
josta Pronton erillismenot	430 268	280 309	400 000	378 868
josta informaatiotekniikan erillismenot	60 583	59 541	80 000	67 644
josta palontutkimuksen erillismenot		10 523	11 000	7 120
Budjettivaroin tuetun t&k-toiminnan kustannukset	1 017 090	935 286	980 000	955 007
- josta erillismenot (kirjanpito)	681 270	596 139		631 319
Yhteisrahoitteisen t&k-toiminnan kustannukset	1 069 072	596 139	850 000	670 289
- josta erillismenot (kirjanpito)	587 831	486 107		404 962
Liiketaloudellisen t&k-toiminnan kustannukset	64 713	121 308	100 000	102 065
- josta erillismenot (kirjanpito)	39 882	61 070		48 481

Pelastusopiston tutkimus - ja kehittämistoiminnan kokonaiskustannukset laskivat noin 10 prosenttia edellisvuoden luvuista, mutta silti taloudellisuustavoitteista vielä jonkin verran jäätin. Kustannusten määrä vaihtelee toiminnan volyymin mukaan eli mitä enemmän tutkimusprojekteja ja selvityksiä on, sitä enemmän kertyy kustannuksiakin. Yhteisrahoitteisen sekä budjettivaroin tuetun toiminnan kustannukset nousivat vuonna 2011 jonkin verran, kun taas liiketaloudellisen toiminnan osuus toiminnasta pysyi suunnilleen samana. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannuksiin vaikuttaa tutkimusprojektien vuosittainen määrä. Liiketaloudellisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan erona on se, että ensiksi mainittu pyrkii siihen että kaikki kustannukset katetaan toiminnan tuloilla. Yhteisrahoitteisessa toiminnassa taas on tyypillistä, että siihen saatava rahoitus kattaa suorista kuluista vain noin 50–70 prosenttia, eikä kata toiminnan yhteiskustannusosuuksia. Suorista yhteisrahoitteisen toiminnan kuluista ulkopuolinen rahoitus kattoi viime vuonna 96 prosenttia, jolloin omarahoitusosuudeksi jäi 15 856 euroa. Liiketaloudellisen tutkimustoiminnan tulot olivat 75 828 euroa, jolloin tuottoa toiminnalle jäi 27 347 euroa. Tähän toimintaan on luettu tilaustutkimukset ja testaukset, jotka pyritään hinnoittelemaan kustannusten mukaan.

Budjettirahoituksesta katettavaan toimintaan lasketaan tässä Pron-ton kehittämiskulut. Budjettirahoitteista toimintaa on katettu myös koulutustuotoilla, joita vuonna 2011 kertyi 39 217 euroa.

3.2.2. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 11. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuus

	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Tuottavuus			
Tutkimusprojektien määrä/henkilötyövuodet	2,6	2,2	3,3

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuutta kuvaavana mittarina voidaan käyttää tutkimusprojektien määrää henkilötyövuosiin suhteutettuna. Taulukossa 11 on esitetty mittarin arvot vuosina 2010 ja 2011. Koska henkilöstön määrä laske edellisestä vuodesta tutkimusprojektien määrä suhteessa tehtyihin henkilötyövuosiin suureni ollen 3,3 vuonna 2011.

3.3. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuotokset ja laadunhallinta

Taulukko 12. Tutkimustoiminnan tuotokset

	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Suoritteet			
Julkaisujen lukumäärä	14	10	10
- joista tieteellisiä julkaisuja	0	1	0
Kotimaisten yhteistyöhankkeiden lukumäärä	22	20	22
Kv. hankkeiden lukumäärä	7	5	8

Tutkimusyksikkö valtakunnallisena toimijana on haluttu yhteistyökumppani niin kotimaisissa kuin kansainvälisissäkin hankkeissa. Kotimaisten yhteistyöhankkeiden määrä pysyi edellisvuoden tasolla. Vuonna 2011 kotimaisten yhteistyöhankkeita oli yhteensä 22 (Taulukko 12). Kansainvälisiä tutkimus- ja kehittämishankkeita oli kahdeksan, mikä oli yksi enemmän kuin edellisenä vuonna. Lukuisista yhteistyöhankkeista johtuen vuonna 2011 ilmestyneiden julkaisujen määrä oli edellisvuotta hieman pienempi, mutta tavoitteen mukainen, 10 kappaletta.

Taulukko 13. Tutkimustoiminnan laatu

	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Palvelukyky ja laatu			
Tutkimustoimintaa koordinoivien tilaisuuksien lukumäärä	4	6	8
Pelastustoimintaa tukevien tilaustutkimuksien lukumäärä	1	1	2

Sisäasiainministeriön tutkimusstrategian mukaan Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa. Palvelukykyä kuvaavana toimen voidaan mitata tutkimustoimintaa koordinoivien tilaisuuksien lukumääränä. Vuonna 2011 tilaisuuksien määrä kaksinkertaistui ja oli yhteensä kahdeksan (Taulukko 13). Pelastustoimintaan suoraan liittyvien tutkimusten määrä lisääntyi kahteen, kun se edellisenä vuonna oli yksi.

Taulukko 14. Tutkimustoiminnan henkiset voimavarat

	2010 toteuma	2011 tavoite	2011 toteuma
Henkiset voimavarat			
Tutkimustoimintaan käytetyt henkilötyövuodet	11,2	11,5	9
Tutkimustoimintaan osallistuneiden opettajien lukumäärä.	18	10	8
Tutkimustoimintaan osallistuneiden opettajien henkilötyövuodet	5	5	2,5

Tutkimusyksikössä työskennelleiden henkilöiden määrä oli suurimmillaan 11 henkilöä vuonna 2011. Koska osa henkilöistä oli määräaikaissa, tehtävissä toimintaan käytetty työpanos henkilötyövuosina laskettuna oli yhdeksän. Toteuma oli vähemmän kuin tulossopimuksessa oli suunniteltu, mikä selittyy opettajien suunnitelmaa vähäisemmällä toteumalla. Tutkimusyksikön erityisenä painopisteenä on edesauttaa tutkimustulosten hyödynnettävyyttä pelastustoimessa muun muassa integroimalla tutkimustulokset Pelastusopiston opetussisältöihin. Tämä voidaan varmistaa kutsumalla opettajia tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Viime vuonna vain kahdeksan opettajan asiantuntemusta saatiin hyödynnettyä tutkimushankkeissa, mikä on alle puolet edellisvuodesta. Henkilötyövuosina opettajien työpanos on puolittunut edellisestä vuodesta, ollen 2,5 vuonna 2011.

4. KRIISINHALLINTAKESKUS

Johdon katsaus

Kriisinhallintakeskus pystyi menestyksellisesti vastaamaan ulkoasiainministeriön poliittisen päätöksen mukaiseen Suomen osallistumiseen siviilikriisinhallinta-operaatioissa vuonna 2011 ja saavutti pääsääntöisesti tulossopimuksessa sille asetetut tavoitteet. Kriisinhallintakeskuksen lähettämien asiantuntijoiden lukumäärä pysyi keskimäärin noin 150 asiantuntijassa, joka vastaa siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian (2008) tavoitetta ja on yhdenmukainen myös turvallisuus- ja puolustus-poliittisen selonteon (2009) tavoitteen kanssa.

Kansainvälisen pelastustoimen operatiivisten tehtävien vastuu siirtyi Kriisinhallintakeskukselle vuoden 2010 alussa. Kansallisten valmiuksien kehittämistä on jatkettu vahvasti lähinnä EU-rahoitteisen projektirahoituksen myötä. Kansainvälisen pelastustoimen kehysmäärä on ollut alimitoitettu tehtäviin nähden, mikä aiheuttaa epävarmuutta toiminnan jatkuvuuteen projektirahoitusten päättyessä 2012. Kriisinhallintakeskuksen syksyllä 2010 perustettu koordinaatioryhmä kokoontui kuukausittain tavoitteenaan vakiinnuttaa kansainvälisen pelastustoimen valmiuskäytäntöjä.

Vuoden 2010 loppupuolella valmistui Kriisinhallintakeskuksen hallinnollista asemaa selvittäneen työryhmän loppuraportti. Raportissa esitettiin Kriisinhallintakeskuksen jatkamista osana Pelastusopistoa ja näiden välisten hallinto- ja tukipalveluiden palveluprosessien edelleen kehittämistä. Kehittämistyötä varten palkattiin yhteinen hallintosuunnittelija kesällä 2011 ja työ jatkuu kahden vuoden ajan. Konkreettisenä tavoitteena on yhdenmukaistaa mainittuja prosesseja ja hakea niihin aiempaa kustannustehokkaampia toimintatapoja.

Suomen siviilikriisinhallinnan kansallisten valmiuksien järjestäminen keskitetysti Kriisinhallintakeskuksen kautta on osoittautunut toimivaksi järjestelmäksi. Suomen järjestelmää käytetään jatkuvasti erityisesti Euroopan Unionin jäsenmaissa esimerkkinä

hyvästä siviilikriisinhallinnan kansallisten valmiuksien järjestämisestä. Kriisinhallintakeskuksen toiminnan laatu arvostetaan korkealle, ja keskus on suosittu yhteistyökumppani kansainvälisten siviilikriisinhallinnan toimijoiden keskuudessa.

Kataisen hallituksen hallitusohjelma suhtautuu erittäin myönteisesti siviilikriisinhallintaan ja sen kehittämiseen. Siviilikriisinhallinnan osallistumistason voidaan odottaa laajenevan tulevaisuudessa. Samalla joudutaan kuitenkin harkitsemaan, onko Kriisinhallintakeskuksen mahdollista ja missä määrin ottaa nykyisillä voimavaroilla uusia tehtäviä vastuulleen. Kriisinhallintakeskus tarvitsee voimakkaan kasvun ja kehittämisen jälkeen tasapainoa sille asetettavien odotusten sekä toisaalta taloudellisiin ja henkilöstöön liittyvien voimavarojen välillä.

4.1. Kriisinhallintakeskuksen toiminnan vaikuttavuus

Kriisinhallintakeskus on rekrytoinut ja nimittänyt asiantuntijoita siviilikriisinhallintaoperaatioihin ministeriöiden toimeksiantojen mukaisesti. Kriisinhallintakeskuksen lähettämien asiantuntijoiden lukumäärä on pysynyt keskimäärin noin 150 asiantuntijassa, joka vastaa siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian (2008) tavoitetta ja on yhdenmukainen myös turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon (2009) tavoitteen kanssa. Naisten määrä asiantuntijatehtävissä on jatkuvasti noussut ja vuoden lopussa osuus kävi lyhytaikaisesti 40 %:ssa.

Kriisinhallintakeskus on pystynyt jatkamaan tehokkaita rekrytointeja EUPOL Afganistan -operaatioon, johon rekrytointi on koettu muissa EU-jäsenvaltioissa haastavaksi. Ulkoasiainministeriön alkuvuodesta 2010 asettama poliittinen tavoite vähintään 30 suomalaisesta asiantuntijasta ylläpidettiin koko vuoden ajan. Lisäksi Afganistanissa on Kriisinhallintakeskuksen lähettämiä asiantuntijoita sekä EU:n erityisedustajan että Naton siviiliedustajan toimistossa. Samanaikaisesti Suomella on CRT-reservissä (poolissa) 28 ja SSR-reservissä 12 nopeisiin lähtöihin koulutettua asiantuntijaa. Kriisinhallintakeskus on operatiivinen valmiuden ylläpitäjä –molempien poolien asiantuntijoille. Uuden Goalkeeper-rekrytointi- ja henkilöstöhallintojärjestelmän

käyttöönotto aloitettiin auditoinnilla vuoden lopussa ja järjestelmä pyritään saamaan toimintakuntoon kesäksi 2012.

Kriisinhallintakeskuksen asiantuntijarekrytointi, henkilöstöhallinto, tilannepäivystys ja operaatiotuki ovat kehittyneet edelleen. Rekrytointi on pysynyt avoimena ja tasapuolisena samalla kun vuoden 2011 aikana kansainvälisen pelastustoimen rekrytointi- ja operaatiotukitehtäviä on sovitettu yhteen siviilikriisinhallinnan rekrytointi- ja henkilöstöhallintotoimintojen kanssa. Kansainvälisen pelastustoimen operatiiviset tehtävät ovat osoittaneet järjestelmän toimivuuden Kriisinhallintakeskuksessa. Samalla päivystysjärjestelmää on kehitetty edelleen vastaamaan uusiin haasteisiin sekä siviilikriisinhallinnan operaatioissa olevien asiantuntijoiden että kansainvälisen pelastustoimen operaatioiden osalta. Kriisinhallintakeskuksessa on tilannekuvahuone ja tilannekuvajärjestelmää on kehitetty siten, että on saatu aikaan kaksisuuntainen yhteydenpitojärjestelmä asiantuntijoiden ja Kriisinhallintakeskuksen välillä.

Kriisinhallintakeskuksen nopeasti laajentuneet materiaaliset ja logistiset vastuut erityisesti kansainvälisen pelastustoimen osalta edellyttivät eri varastojen sekä Pelastusopiston tilojen välisen synergian parempaa selvittämistä. Operatiivisten valmiuksien säilyttämiseksi mahdollinen varastojen uudelleenjärjestely voidaan toteuttaa kuitenkin aikaisintaan kesällä 2012, jolloin myös logististen vastuiden asemointia opiston sisäisesti tarkastellaan kokonaisuutena.

Vuonna 2011 Kriisinhallintakeskuksessa järjestettiin yli 70 koulutustapahtuma, joissa oli osallistujia yli 40 eri maasta. Kaikki missioihin lähetetyt asiantuntijat saivat perehdytyskoulutuksen. Osa koulutuksista järjestettiin yhdessä muiden eurooppalaisten keskusten kanssa.

Kriisinhallintakeskus järjesti myös asiakkaan tarpeisiin perustuvia erikoistumiskoulutuksia. Tällaisia olivat esimerkiksi Kosovon turvallisuusviranomaisille järjestetty pelastustoimen koulutus, Kairossa järjestetty sukupuolisen tasa-arvon kouluttajakoulutus, Afganistanin poliisin ja syyttäjäviranomaisen yhteistoimintaa kehittävä koulutus sekä Sudanissa toteutettu kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan kurssi.

Kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan kurssi järjestettiin yhteistoiminnassa Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen (FINCENT) kanssa. Näiden lisäksi Kriisinhallintakeskus on osallistunut aktiivisesti eri kansainvälisten koulutusverkostojen, kuten ENTRi ja IHP toimintaan.

Kriisinhallintakeskus on kehittänyt koulutustoimintaansa kokonaisvaltaisen ajattelun mukaisesti. Asiantuntijan kriisialueella tarvitsemat tiedot ja taidot ovat lähtökohdiltaan samankaltaisia, oli sitten toimintaympäristönä aseellisen konfliktin jälkitila tai luonnon aiheuttama katastrofi. Molemmissa skenaarioissa tarvitaan myös eri toimijoiden yhteistoimintaa ja ennen kaikkea toisten toimijoiden ymmärtämistä. Sotilas- ja siviilikriisinhallitsijoiden, kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun henkilöstön ei ole tulevaisuudessakaan tarkoitus korvata toisiaan, mutta tuomalla henkilöstö samaan oppimisympäristöön saadaan aikaan toisia toimijoita ymmärtävä kulttuuri.

Kriisinhallintakeskus järjesti tai osallistui useisiin kriisinhallintaharjoituksiin vuoden 2011 aikana. Ulkomaisista harjoituksista voidaan mainita Ruotsissa järjestetyt VIKING ja Barents Rescue harjoitukset, Naton siviilisektorin harjoitus Moldovassa sekä Virossa järjestetty CREMEX. Näiden lisäksi asiantuntijoita lähetettiin EU:n pelastuspalvelumekanismin harjoituksiin. Kriisinhallintakeskuksen suurin ja haastavin harjoitus oli Suomessa järjestetty kylmämodulin toimintaa kehittävä harjoitus, johon osallistui yli 200 henkeä viidestä eri maasta.

Kriisinhallintakeskus on kyennyt toteuttamaan varsin hyvin sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 että kansallisen 1325 -toimintaohjelman suosituksia toiminnassaan. Suomi on asukaslukuun nähden suhteellisesti tasa-arvoisin EU:n jäsenvaltio sukupuolitasa-arvoon liittyen asiantuntijoiden lähettämisessä ja 1325-tematiikka on valtavirtaistettu Kriisinhallintakeskuksen operatiiviseen toimintaan. Tätä valtavirtaistamista on tukenut myös Kriisinhallintakeskuksen 1325-ohjausryhmä sekä osallistuminen kansallisen 1325-toimintaohjelman päivittämiseen

Kriisinhallintakeskuksen tutkimus- ja kehittämissektori jatkoi toimintaansa pääasiassa kehysrahoituksen ulkopuolisella rahoituksella. Tutkimus- ja kehittämisjohtajan tehtävä

kuitenkin vakinaistettiin 1.1.2011 alkaen, mikä vakiinnutti tutkimustoiminnan kiinteämmiin osaksi Kriisinhallintakeskuksen ydintehtäviä. Kuluneena vuonna saatettiin päätökseen jo vuonna 2009 alkanut Afganistanin poliisi-syyttäjäyhteistoimintahanke. Vaikka varsinainen hankkeen koulutusosio oli päättynyt jo heinäkuussa 2010, vuonna 2011 keskityttiin hankkeen evaluointiin. Maaliskuussa toteutettiin ns. kuuden kuukauden jälkiarviointi koulutuksen vaikuttavuudesta ja vuoden lopulla valmistui lopullinen monitorointi- ja evaluointiraportti. Myös Maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan (MATINE) rahoittama tutkimushanke keskittyi Afganistaniin. Tutkimus arvioi suomalaisen Security Sector Reform, SSR-osaamista Afganistanin turvallisuussektorin uudistamisessa. Vaikka suomalaiset sotilas- ja siviiliasiantuntijat muodostivat tutkimuksen ensisijaisen kohderyhmän, tutkimus analysoi myös kriisinhallintatoiminnan kannalta keskeisimpien ministeriöiden (sisäasiainministeriö, ulkoasiainministeriö, puolustusministeriö) virkamiesten ymmärrystä SSR -toiminnasta. Tutkimustulokset esiteltiin MATINE -seminaarissa marraskuussa ja tutkimukseen perustuva artikkeli ilmestyy alkukeväällä 2012 CMC Finland Studies on Peacebuilding and Civilian Crisis Management -sarjassa

Toiminnan näkyvyyttä vahvistivat erilaiset seminaarit. Fincentin kanssa järjestettiin kaksi Afganistania koskevaa seminaaria, toinen huhtikuussa ja toinen syyskuussa. Afganistan puhutti myös toista syyskuun seminaaria, joka järjestettiin yhdessä Ulkopoliittisen instituutin, Kanadan, Iso-Britannian, Alankomaiden ja Yhdysvaltojen suurlähetystöjen kanssa: Building Capacity in the Rule of Law: Perspectives from Afghanistan. Lisäksi syyskuussa Kriisinhallintakeskus osallistui myös yhtenä järjestäjänä sisäisen turvallisuuden oppilaitosten seminaariin Tampereen Poliisiammattikorkeakoululla. Myös Kriisinhallintakeskuksen viidennet tutkimuspäivät järjestettiin Tampereella marraskuussa yhdessä Tampereen rauhan- ja konfliktintutkimuskeskuksen kanssa.

Tutkimus- ja kehittämissektori vastasi entiseen tapaan julkaisutoiminnasta ja vuoden 2011 aikana julkaistiin yksi siviilikriisinhallinnan erikoisjulkaisu. Sektorin henkilöstön vaihtuvuuden ja resurssipulan vuoksi Siviilikriisinhallinnan erikoisjulkaisu 2/2011 ilmestyy sähköisenä helmikuussa 2012 ja tutkimuksen Yearbook vasta keväällä 2012. Koulutussektori julkaisi loppusyksystä vuoden 2012 koulutuskalenterin.

4.2. Kriisinhallintakeskuksen toiminnallinen tehokkuus

4.2.1. Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 15. Siviilikriisinhallinnan ja kv -pelastuspalvelun taloudellisuus

	2009 Toteuma	2010 Toteuma	2011 Tavoite	2011 Toteuma
Siviilikriisinhallinnan kustannukset, €/vuosi	1 255 030	1 429 965	¹ 1 444 464	1 463 602
Kv-pelastuspalvelun kustannukset, €/vuosi	-	676 968	770 000	² 249 979

Taulukko 16. Taloudellisuus

	2009 Toteuma	2010 Toteuma	2011 Tavoite	2011 Toteuma
Koulutuskustannukset, SKH	649 235	848 042	700 000	795 610
Koulutuskustannukset, kv-pelastus kehysmääräraha	401 600	344 504	630 000	249 979
Koulutettavapäivän keskim. kustannus SKH (enintään)	432	521	583	636
Keskimääräinen kustannus per kurssilainen SKH (enintään)	1 950	3 095		4 495
Palvelussuhteen keskimääräinen kustannus (SM) (enintään)	3 846	3 693	3 900	3 598
Koulutettavapäivän keskimääräinen kustannus kv- pelastus kehysmääräraha (enintään)		476	345	820
Keskimääräinen kustannus per kurssilainen kv-pelastus kehysmääräraha (enintään)		957	1 700	4 098

¹ 1 330 000 euroa vuoden 2011 kehysmäärärahaa ja 114 464 euroa vuodelta 2010 säästynyttä määrärahaa

² Ei sisällä kv-pelastuspalvelun varautumisen menoja (tatili 263020) eikä CCM-projektin menoja

4.2.2. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 17. Toiminnan tuottavuus

	2009 Toteuma	2010 Toteuma	2011 Tavoite	2011 Toteuma
Koulutettujen määrä per koulutukseen käytetyt htv:t SKH	71	44	33	33
Koulutettavapäivien määrä per koulutukseen käytetyt htv:t SKH	320	261	267	232
Palvelussuhteiden määrä per rekrytointiin käytetyt htv:t SKH	23	24	25	23
Koulutettujen määrä per koulutukseen käytetyt htv:t kv-pelastus, kehysraha	133	103	-	28
Koulutettavapäivien määrä per koulutukseen käytetyt htv:t kv-pelastus	287	207	405	141
Ehdolle asetetut SKH asiantuntijat / HTV	33	24	30	16
Lähetetyt SKH asiantuntijat / HTV		14,4	13	8

4.3. Kriisinhallintakeskuksen tuotokset ja laadunhallinta

4.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 18. Suoritteiden määrät

	2009 Toteuma	2010 Toteuma	2011 Tavoite	2011 Toteuma
Koulutettavapäivät, SKH	1 361	1 628	1 200	1 251
Koulutettavapäivät, kv-pelastus, kehysraha	1 320	723	1 825	305
Koulutettavapäivät UM (predeployment, feedback)	130	320	400	225
Koulutettavapäivät kv-pelastus arviomääräraha				546
– josta predeployment, feedback				96
Koulutettujen määrä, SKH	333	274	150	177
Koulutettujen määrä kv-pelastus, kehysraha		360	365	61
Ehdolle asetetut asiantuntijat SKH		158	180	106
- joista tehtävään valitut		98	90	59
Ehdolle asetetut asiantuntijat kv-pelastus				10
-joista tehtävään valitut				9
Kv-pelastuksen asiantuntijat valmiudessa		68	250	215
Kv-pelastuksen asiantuntijoita tehtäviin		23	68	9

4.3.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 19. Palvelukyky

	2009 Toteuma	2010 Toteuma	2011 Tavoite	2011 Toteuma
Hakeneiden suomalaisten lukumäärä/valitut suomalaiset (EU Core, 2 EUPOC, 2 knowledge – kurssia, HEAT) ³	3,99	2,9	4,0	3,08
- joista naisten määrä	2,55	2,0	2,5	2,5
Ulkomaalaiset hakeneet / SKH koulutuksiin valitut	2,17	1,34	2,0	1,64
Hyväksytyt asiantuntijat / ehdolle asetetut	0,49	0,62	0,5	0,56

4.4 Kriisinhallintakeskuksen muut tavoitteet

- **Osallistutaan Euroopan unionin Goalkeeper-voimavarasovellutusohjelman toimeenpanon seurantaan ja kehitykseen.**
- Goalkeeper-voimavarasovellutusohjelma toimeenpanoa seurattiin, mutta varsinaisen kehitystyön jatkaminen siirtyi Kriisinhallintakeskuksesta riippumattomista syistä vuoden 2012 alkupuolelle.
- **Varmistetaan keskitetyn päivystysjärjestelmän (siviilikriisinhallinta ja kansainvälinen pelastustoimi) luotettava ja asiantunteva toiminta.**
- Keskitetty päivystysjärjestelmä toimii luotettavasti ja asiantuntevasti säännöllisen kehittävän ja kertaavan koulutuksen voimin.

³ Koulutuksen vetovoimaa mitataan hakeneiden ja valittujen välisellä suhdeluvulla; mitä suurempi luku, sitä parempi vetovoima.

- **Peruskoulutukset kohdistetaan pääsääntöisesti siviilikriisinhallinnan asiantuntijajakauman mukaisesti ja järjestetään tarvittaessa viranomaisyhteistyönä.**
- Peruskoulutukset kohdistettiin asiantuntijajakauman mukaisesti ja hyödyntäen viranomaisyhteistyötä.
- **Kriisinhallintakeskus vastaa kansainvälisen pelastustoimen henkilöstön rekrytoinnista, koulutuksesta, valmiuden ylläpidosta ja tehtäviin lähettämisestä. Toiminnan tavoitteena on se, että Suomella on tarjota kansainvälisiin tehtäviin soveltuvia asiantuntijoita ja siihen soveltuvaa kalustoa.**
- Kriisinhallintakeskus vastaa kansainvälisen pelastustoimen valmiuden ylläpidosta. Tarkoitusta varten on perustettu henkilöstörekisteri, asiantuntijoiden osaamista kehitetään suunnitelmallisesti, tehtävät avataan mahdollisuuksien mukaan julkisesti haettavaksi ja rekrytoinnit suoritetaan hyvän henkilöstöhallinnon periaatteita noudattaen. Myös materiaali- ja kalustovalmiutta on kehitetty johdonmukaisesti.
- **Toteutetaan kansainvälisen pelastustoimen EU-hankkeita**
- Kansainvälisen pelastustoimen kansallisten valmiuksien kehittämistä jatkettiin EU:n komission rahoittamien kylmiin olosuhteisiin valmistavan koulutus- ja varustehankintaprojektien (I ja II vaiheet) turvin.
- **Pelastusopisto ja Kriisinhallintakeskus tekevät toimintasuunnitelman hallinto- ja palveluprosessien kehittämiseksi. Tarvittaessa muutetaan opiston työjärjestystä ja annetaan muita hallinnollisia ohjeita.**

Selvitystyö Pelastusopiston ja CMC:n hallinto- ja palveluprosessien kehittämiseksi on aloitettu ja projektisuunnitelma tehty. Ohjausryhmä on kokoontunut ja hyväksynyt suunnitelman.

- **Kehitetään Kokonaisvaltaisen Kriisinhallinnan Osaamiskeskuksen toimintaa ja yhteistoimintaperiaatteita Kriisinhallintakeskuksen ja Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen välillä SM:n asettaman siv-sot työryhmän ohjauksessa.**

Kriisinhallinnan Osaamiskeskuksen koulutusyhteistyötä koskeva sopimus päivitettiin vuoden 2011 lopulla. Yhteistyötä tehtiin ja jatketaan yhteisten koulutustapahtumien, seminaarien sekä koulutusviennin merkeissä ja ottaen huomioon siv-sot työryhmän ohjaus. Koulutusvientiin osallistumista rajoittaa Kriisinhallintakeskuksen osalta rahoituksen puute tähän tarkoitukseen.

- **Julkaistaan vuosikirja 2011 (CMC Finland Yearbook 2011).**

Tutkimuksen vuosikirjaa ei julkaistu vuoden 2011 puolella johtuen tutkimus- ja kehittämissektorin henkilöstön vaihtuvuudesta sekä resurssipulasta. Julkaisu ilmestyy sähköisenä keväällä 2012. Julkaisun vuosikello vaihtuu ja tulevaisuudessa tutkimuksen vuosikirja ilmestyy aina seuraavan vuoden keväällä, ei kuluneen vuoden aikana.

- **Jatketaan siviilikriisinhallinnan kansallisen strategian tavoitteiden toiminnallistamista painopistealueena YK:n päätöslauselma 1325:n (Naiset, rauha ja turvallisuus) toimeenpano ja seuranta.**

Kriisinhallintakeskuksen 1325-ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa ja työsti 1325/gender-toiminnan matriisia, joka määrittää erilaisia tavoitteita ja toimenpiteitä teemojen valtavirtaistamiseksi Kriisinhallintakeskuksen toiminnassa. Matriisi linkittyy samalla kansallisen 1325-toimintaohjelman päivittämiseen, missä myös Kriisinhallintakeskus oli vahvasti mukana.

Matriisissa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden jalkauttamista ei ehditty käsittelemään Kriisinhallintakeskuksen johdon puolella.

- **Selvitetään Kriisinhallintakeskuksen materiaalsen valmiuden järjestelmä (varastot jne).**

Kriisinhallintakeskus selvitti materiaalsen valmiuden järjestelmää kolmen vaihtoehtoisen sijaintipaikkakunnan pohjalta: Vantaa, Tampere ja Kuopio. Selvitystyössä todettiin kaikilta kolmelta sijaintipaikkakunnalta pystyttävän järjestämään tarvittavat tilat. Vuoden lopulla keskityttiin vertailemaan Vantaan ja Kuopion vaihtoehtoja. Jälkimmäisen osalta selvitetään myös muun Pelastusopiston materiaalihallintajärjestelmän ja –henkilöstön yhteiskäytön synergiaetuja. Selvitystyön odotetaan valmistuvan vuoden 2012 alkupuolella.

- **Jatketaan kahdenvälisiä kehitysyhteistyövaroin rahoitettavia projekteja.**

Poliisisyyttäjäteistoiminnan hanke sai IKI-jatkorahoituksen ja kakkosvaihe alkoi marraskuussa 2011 ja se jatkuu 2012 puolella. Lisäksi Kriisinhallintakeskus valmisteli syksyllä 2011 IKI-suunnittelurahoituksella uutta hanketta, joka vahvistaa 1325/gender -teemojen valtavirtaistamista pohjoisafrikkalaisessa rauhanrakentamisen kontekstissa. Mikäli valmisteltu suunnitelma hyväksytään, uusi IKI-hanke alkaa syksyllä 2012.

- **Toimitaan SM:n tasa-arvo-ohjelman kärkihankkeena**

Kärkihanke määritellään SM KVV:n puolelta, joten CMC ei voi itse seurata tätä tavoitetta ilman SM antamaan tietoa.

5. PELASTUSOPISTON MUUT TAVOITTEET

- Pelastusopisto järjestää ylimääräisen hätäkeskuspäivystäjäkurssin Porissa 31.1.2011 - 31.5.2012. Kurssin opetusta toteutetaan myös Poliisiammatti-korkeakoululla Tampereella sekä Pelastusopistossa Kuopiossa.

Kurssi on järjestetty tavoitteen mukaisesti.

- Pelastusopisto valmistautuu ottamaan käyttöön Kieku-talous- ja henkilöstö-hallinnon tietojärjestelmän erikseen sovitun aikataulun mukaisesti. Kieku-tietojärjestelmän ja valtionhallinnon yhteisen toimintamallin käyttöönotto edellyttää talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien kehittämistä, toimialan ja viraston sisäisen laskennan kehittämistä sekä käyttöönottovaiheen riittävää resursointia. (*)

Pelastusopisto on osallistunut ja valmistautunut Kiekun käyttöönottoon.

- Pelastusopisto ottaa käyttöön ASDO -järjestelmän. (*)

Pelastusopistossa on otettu käyttöön ASDO -järjestelmä.

- Pelastusopisto järjestää pelastuslaitoksille täydennyskoulutusta PRONTO-selosteiden laatimisesta.

Pelastusopisto järjesti vuoden 2011 aikana pelastuslaitoksille täydennyskoulutusta PRONTO -selosteiden laatimisesta. Koulutus järjestettiin webex -videoneuvotteluna ja sai suuren suosion, tavoittaen yli 600 PRONTO -käyttäjää.

- Pelastusopisto valmistelee yhdessä pelastusosaston kanssa suunnitelman ruotsinkielisen pelastajakoulutuksen säännönmukaiseksi järjestämiseksi v. 2012 alkaen siten, että koulutus integroidaan muun pelastajakoulutuksen aloituspaikkasuunnitteluun.

Pelastusopistolla on valmiudet ruotsinkielisen pelastajakoulutuksen säännön-mukaiseen järjestämiseen edellytyksellä, että koulutuksen rahoitukseen liittyvät järjestelyt voidaan pysyväisluonteisesti sopia.

- **Pelastusopisto raportoi vuoden 2011 aikaisesta opetussuunnitelmien kehittämistyöstä ml. erityisesti laadullinen kehittäminen.**

Tutkintoon johtavan koulutuksen opetussuunnitelmat hyväksytään vuosittain Pelastusopiston laatuprosessien mukaan. Opetussuunnitelmien valmistelussa huomioidaan soveltuvin osin mm. lainsäädännön muutokset, ammattikuvissa tapahtuneet muutokset ja työelämästä tulleet arviot tutkinnon suorittaneiden osaamisesta, erilaisten palautekyselyiden tulokset sekä opettajien omat havainnot opintojaksokuvausten kehittämisen tarpeesta. Näin toimittiin myös vuonna 2011. Pelastusopisto kokosi v. 2009 työryhmän arvioimaan ja tarkentamaan alipäällystön koulutusohjelman opetussuunnitelmaa. Työ valmistui keväällä 2011 ja sen mukainen opetus käynnistyi elokuussa 2011.

- **Laaditaan kuntien valmiussuunnitelman yleisen osan malli ja ohjeet sen käyttöön.**

Pelastusopisto on toiminut tavoitteen suunnassa, mutta mm. vastuuhenkilöiden vaihdosten vuoksi työ ei valmistu määräajassa. Valmiussuunnitelman yleisen osan malli ja sen käyttöohjeet valmistuvat keväällä 2012.

- **Valmistellaan vuosittain toimitettavat metsäpalotilastot EU:n JRC:lle sekä päivitetään tarvittaessa metsäpalotilastoja EFFIS järjestelmään Suomen osalta. Valmistellaan Suomea koskevat tilastotiedot CTIF:n kokoamaan tilastoon.**

Pelastusopisto tuotti tulipalotilastoja Suomen tilastolliseen vuosikirjaan sekä kansainväliseen CTIF –yhteenvedoon.

- **Pelastusopisto ja Kriisinhallintakeskus tekevät toimintasuunnitelman hallinto- ja palveluprosessien kehittämiseksi. Tarvittaessa muutetaan opiston työjärjestystä ja annetaan muita hallinnollisia ohjeita.**

Selvitystyö Pelastusopiston ja CMC:n hallinto- ja palveluprosessien kehittämiseksi on aloitettu ja projektisuunnitelma tehty. Ohjausryhmä kokoontunut ja hyväksynyt suunnitelman.

- **Pelastusopisto raportoi oppimateriaalituotannostaan vuoden 2011 aikana ml. mitä materiaalia on viimeaikoina tuotettu, millaisessa muodossa ja mitä on lähivuosien suunnitelmissa.**

Pelastusopiston julkaisusarjojen oppimateriaalisarjassa on viime vuosina valmistunut keskimäärin kolme julkaisua vuosittain. V. 2011 valmistui kaksi aineistoa. Vuoden aikana valmisteltiin ruotsinkielisen pelastajakoulutuksen tarpeisiin suomenkielisten pelastustekniikan aineistojen ruotsintamista yhdessä Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund –järjestön kanssa. Valmistelussa on FSB:n aktiivisella myötävaikutuksella yhteensä seitsemän aineiston käännöstyöt.

6. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Pelastusopiston henkilöstö- sekä henkilötyövuosimäärä laskivat hieman. Osittain syynä oli se, ettei kaikkiin virkavapauksiin otettu sijaista. Virkavapailla oli kaikkiaan 10 henkilöä. Tämä vaikutti mm. määräaikaisten henkilöstön osuuden nousuun laskentahetkellä. Kriisinhallintakeskuksessa määräaikaisten työntekijöiden osuus on yhä edelleen suuri; 6 määräaikaista työntekijää oli virkavapaalla olevien työntekijöiden sijaisia, 17 ulkopuolisella rahoituksella olevia projektityöntekijöitä.

Pelastusopiston toimintaympäristömuutokset alkoivat vaikuttaa arkipäivään ja henkilöstön aktiivisuutta toiminnan kehittämiseen on pyritty lisäämään mm. 2010 alkaneen kehittämishankkeen avulla. Tämän prosessin myötä henkilöstö osallistui ensimmäistä kertaa Pelastusopiston painopistealueiden 2013-2016 määrittelyyn. Osallistava strategiaprosessi jatkuu yhä ja sen on tarkoitus olla täysimittaisena osa strategisen suunnittelun vuosikelloa 2014. Lisäksi 2011 joissakin toimintatavoissa jouduttiin tekemään korjausliikkeitä oikeudenmukaisuuden, laillisuuden ja tasapuolisen kohtelun aikaansaamiseksi. Näiden muutosten vaikutukset ovat näkyneet osan henkilöstön tyytymättömyytenä. Odotettavissa on ollut, että uusien toimintatapojen muutokset sekä kiristynyt talous aiheuttavat hämmennystä ja tyytymättömyyttä. 2011 toteutettu VMbaro indikoi odotetusti edellä mainittua tilannetta ja eniten tyytymättömyyttä aiheutti johtaminen ja tiedon kulku. Seuraavien vuosien aikana onkin tehtävä hartiavoimin töitä asioiden parantamiseksi ja kehittämiseksi.

Hyvää yhteistyötä työterveyshuollon kanssa jatkettiin, vaikkakin vuosi 2011 oli haasteellinen työterveyshuollon lähes kaikkien yhdyshenkilöiden vaihtumisen vuoksi. Vuonna 2011 sairauspoissaolot pv/henkilötyövuosi nousivat hieman. Sairauspoissaolotapaukset, henkilöiden lukumäärä/sairauspäivät sekä sairauspäivät/henkilö laskivat kun taas sairauspäivien lukumäärä/tapaus lisääntyi hieman johtuen pääasiassa kolmesta pidemmästä Tules- peräisen leikkauksen jälkeisestä sairauslomasta. Yhden päivän kestävät sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi. Yhden henkilön osalta sairauden kesto oli yli 180 päivää.

Työterveyshuollon vastaanottokäyntien merkittävin yksittäinen syy oli tuki- ja liikuntaelinsairaudet, jotka tosin olivat laskeneet edellisestä vuodesta 5 prosenttiyksikköä (vuonna 2010 76 kappaletta ja vuonna 2011 52 kappaletta). Infektioista johtuvat syyt olivat taas jonkin verran nousseet. Myös mielenterveydestä ja verenkierto- ja aineenvaihduntasairauksista johtuvat käynnit olivat laskeneet. Tapaturmista johtuvat käynnit olivat nousseet 2 prosenttiyksikköä (kyseessä kaikki tapaturmat, eivät pelkästään työtapaturmat) määrän ollessa kuitenkin 3,9% kaikista vastaanottokäyntien syistä.

Positiivisena seikkana voidaan pitää sitä, että tuki- ja liikuntaelinsairauksien osalta niska-hartia- sekä selkäsairauksista johtuneet vastaanottokäynnit ovat määrällisesti selkeästi vähentyneet; tähän voi osittain vaikuttaa Pelastusopiston panostus työergonomiaan jo usean vuoden ajan. 2011 on työterveyshuollossa tunnistettu ainoastaan yksi työkykyriski, jolla on mahdollinen vaikutus työkykyyn ja 5 ilmeistä vaikutusta. Vuonna 2010 vastaavat luvut olivat 11 mahdollista vaikutusta ja 8 ilmeistä vaikutusta.

Osaamisen hallinnan prosessia aloitettiin kytkettynä Kieku –hankkeen osaamisen hallinnan järjestelmäosion suunnitteluun. Joidenkin opetusyksiköiden ydinosaamiset määriteltiin yhdessä yksikön henkilöstön kanssa. Esimiehet määrittelivät Pelastusopiston esimiehen tehtävät sekä osaamistarpeet. Nämä kytketään valtionhallinnon yhteisiin johtamisosaamisiin sen jälkeen kun ne saadaan. Tukipalveluiden osalta odotetaan valtion yhteisten osaamisten määrittelyä.

Taulukko 20 Henkilöstövoimavarat (PeO+CMC)

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		2009 % osuus		2010 % osuus		2011 % osuus		vert. ed. vuoteen (%)
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT								
Toimiala: Pelastusopisto (ml. CMC)								
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT								
henkilötyövuodet		135		138,0		133		-3
henkilöstömäärä		141		142		138		-2
naiset		37	54,6	41	56,0	45	32,6	9
miehet		104	45,4	101	44,0	93	67,4	-7
vakinaiset		102		103		94		-8
naiset		24	45,8	24	47,1	23	16,7	-4
miehet		78	36,9	79	36,4	71	51,4	-10
määräaikaiset		39		39		44		12
naiset		13	8,8	17	7,1	22	15,9	29
miehet		26	8,5	22	9,2	22	15,9	0
kokoaikaiset		137		136		134		-1
naiset		37	52,4	40	53,8	45	32,6	12
miehet		100	44,6	96	42,5	89	64,5	-7
osa-aikaiset		4		6		4		-33
naiset		0	2,1	1	1,0	0	0,0	-100
miehet		4	0,8	5	2,7	4	2,9	-20
keski-ikä		44,5		44,8		45,5		1
naiset		43,8	4,3	43,0	4,3	43,7	31,7	1
miehet		44,7	4,5	45,0	4,5	46,4	33,6	3
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		81,2		82,0		80,2		-2
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi		7 421 090		7 996 394		7 860 282		-1
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta		4 600 449		5 038 072		4 705 149,10		-6
välilliset työvoimakustannukset		2 689 453		2 958 322		3 153 272		6
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		39,5		64,2		60,0		-6
2. TYÖHYVINVOINTI								
työtyytyväisyysindeksi		3,6				3,2		-11
lähtövaihtuvuus %		4,7		4,3		5,0		16
tulovaihtuvuus %		17,1		6,5		10,0		53
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0		0,0		0,0		
sairauspoissaolot työpäivää/htv		7,2		6,2		6,8		9
työterveyshuolto €/htv *)		714		910		680 *)		
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)		187,0		283		248		-12
3. OSAAMINEN								
koulutustasoindeksi		5,6		5,3		5,5		3
naiset		6,1		5,5		5,90		7
miehet		5,3		5,3		5,30		0
koulutus ja kehittäminen €/htv		1 800		1 174		1 188		1
koulutuspanostus työpäivää/htv		4,9		2,5		4,6		84
henkilöstön arvo €)**		69 919 033		59 152 640		5 448 970		-90

*) luvusta on poistettu siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden sekä kv-pelastustoimen asiantuntijoiden työterveyshuollon kulut, koska he eivät ole mukana myöskään htv-laskennassa.

Luvussa ovat mukana myös vesisukellusta tekevien hammashuolto ja silmälääkärikulut.

Aiempien vuosien luvut eivät ole vertailukelpoisia.

Taulukko 21 Henkilöstövoimavarat CMC

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA											
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT				2009		2010		2011		vert. ed.	
Toimiala: CMC				osuus		osuus		osuus		vuoteen	
										(%)	
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT											
henkilötyövuodet				28,7		30,63		27,4		-10,5	
henkilöstömäärä				30		32		32		0,0	
naiset				13 43,0		16 50,0		18 56,0		12,5	
miehet				17 57,0		16 50,0		14 44,0		-12,5	
vakinaiset				10 33,0		12 38,0		9 28,1		-25,0	
naiset				7 70,0		7 58,0		5 15,6		-28,6	
miehet				3 30,0		5 42,0		4 12,5		-20,0	
määräaikaiset				20 67,0		20 62,0		23 71,9		15,0	
naiset				6 30,0		9 35,0		13 40,6		44,4	
miehet				14 70,0		11 65,0		10 31,3		-9,1	
kokoaikaiset				30 100,0		30 94,0		29 90,6		-3,3	
naiset				13 43,0		15 50,0		18 56,3		20,0	
miehet				17 57,0		15 50,0		11 34,4		-26,7	
osa-aikaiset						2 6,0		3 9,4		50,0	
naiset						1 50,0		1 3,1		0,0	
miehet						1 50,0		2 6,3		100,0	
keski-ikä				39,0 4,4		38,0 4,5		38,0 118,8		0,0	
naiset											
miehet											
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%											
kokonaistyoimakustannukset €/vuosi											
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta											
välilliset työvoimakustannukset											
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista											
2. TYÖHYVINVOINTI											
työtyytyväisyysindeksi				3,8				2,7		-28,3	
lähtövaihtuvuus %											
tulovaihtuvuus %											
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä				0 0,0		0,0		0,0			
sairauspoissaolot työpäivää/htv				4,0		7,0		4,3		-38,6	
työterveyshuolto €/htv											
(työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv)											
3. OSAAMINEN											
koulutustasoindeksi				5,8		5,8		5,9		1,7	
naiset											
miehet											
koulutus ja kehittäminen €/htv											
koulutuspanostus työpäivää/htv											
henkilöstön arvo €											

7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA ANALYYSIT**7.1. Rahoituksen sekä tulo- ja kulurakenteen analyysi****Määrärahat**

Viraston vuoden 2011 talousarviorahoitus muodostui seuraavasti:

1. Tulossopimuksessa sovitut määräraha-kehukset vuodelle 2011:

26.30.01.1	Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	11 619 000,00
26.01.01.2	Siviilikriisinhallinnan toimintamenot	1 330 000,00
		<u>12 949 000,00</u>

Taulukko 22. Pelastusopiston kaikki toteutuneet määrärahat hallinnonaloittain

Määrärahat vuonna 2011	
SM:n myöntämät määrärahat	14 556 500,00
UM:n myöntämät määrärahat	17 206 201,79
Kaikki myönnetty määrärahat yhteensä	31 762 701,79

2. Muut määrärahan myöntöpäätökset momenteittain vuonna 2011:**26.30.01.1**

20.12.2011	Määräraha palkkausten tarkastuksiin ja Palkeet menoihin	106 000,00
------------	---	------------

106 000,00**26.30.01.2**

7.11.2011	IHP –puheenjohtajuuden valmistelu, CCM2 -hanke	84 200,00
8.12.2011	Pronto –järjestelmän muutostyöt	40 000,00
20.12.2011	Tokeva –ohjeen päivitys	15 000,00

139 200,00**410.26.30.01.2**

7.11.2011	IHP –puheenjohtajuuden valmistelu, CCM2 –hanke	100 000,00
-----------	--	------------

100 000,00**26.30.01.3**

11.3.2011	Kansainvälinen pelastuspalvelu	120 000,00
-----------	--------------------------------	------------

120 000,00**26.30.20**

30.12.2010	Asiantuntijan lähettäminen Pakistaniin (arviomääräraha)	100 00,00
30.3.2011	Kansainvälisen pelastustoimen valmius (arviomääräraha)	650 000,00
7.11.2011	IEC –luokitukset (arviomääräraha)	17 300,00

767 300,00**26.01.01.2**

28.11.2011	Erityisasiantuntijan lähettäminen EU-edustustoon	200 000,00
30.12.2011	Vaikuttavuustutkimus, IAPTC-konferenssi, 1325 –toim.ohjelma, JUPO ja TILHA –hankkeet, kotimaan valmiudet ideariih, tasa-arvo ja 1325 –koulutus, v. 2012 muut menot	175 000,00

375 000,00**24.10.21.01**

26.1.2011	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	16 900 000,00
21.11.2011	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	615 000,00
28.11.2011	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	65 000,00
08.03.2012	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	- 373 798,21

17 206 201,79**Muut määrärahan myöntöpäätökset yhteensä****18 813 701,79**

Taulukko 23. Ulkoinen hankerahoitus Pelastusopistolla 2011

	2009	2010	2011
EU-rahoitus	110 797	503 071	881 938
ESR-rahoitus	527 191	489 266	142 096
EAKR-rahoitus	949 997	485 000	578 939
Palosuojelurahasto	145 965	190 814	227 730
Muu kansallinen erillisrahoitus	95 406	154 639	358 612
Yhteensä	1 829 356	1 822 789	2 189 315

Pelastusopiston ulkoinen hankerahoituksen määrä vuonna 2011 kohosi edellisvuodesta selvästi. EU-rahoituksessa merkittävimmät ulkoisen hankerahoituksen kohteet olivat kylmämoduuli 1. ja 2 rakentamiseen ja kehittämiseen liittyvät tehtävät. ESR-rahoitus koostui "osaamisesta liiketoimintamalliksi" hankkeesta. ESR-rahoituksen kokonaismäärä aleni merkittävästi edellisvuodesta. EAKR-hankerahoitus koostui investointien rahoituksesta Pelastusopiston vaarallisten aineiden harjoituskentälle, siviilikriisinhallinnan ja rauhanrakentamisen osaamiskeskuksen muutosrakentamishankkeeseen. Palosuojelurahaston hankkeita oli edellisvuoden tapaan lukuisia. Näistä euromääräisesti merkittävin oli tulipysäkkihanke. Muu erillisrahoitus koostui useista kohteista euromääräisesti merkittävin CMC:n hanke Matine.

Taulukko 24. Pelastusopiston tulojakauma

Tulojakauma vuosina 2008 – 2011*	2009	2010	2011	Muutos -%
Maksullisen toiminnan tuotot	816 857	917 934	1 012 802	10 %
Vuokratulot	203 512	259 496	259 608	0 %
AMK - tuotot	2 096 612	2 160 425	2 160 075	0 %
Kaluston myyntituotot	93 080	109 136	201 509	85 %
Muut tuotot	2 099 960	2 170 710	2 755 927	27 %
Yhteensä	5 310 021	5 617 701	6 389 921	14 %

*ei sisällä UM:n rahoittamaa toimintaa

Pelastusopiston kokonaistulot kohosivat merkittävästi edellisvuodesta. Kasvua selittävät erityisesti pelastusopiston muut tuotot. Myös maksullisen toiminnan tuotot olivat

merkittävästi korkeammalla tasolla kuin edellisvuonna. Liiketaloudellista täydennyskoulutusta järjestettiin edellisvuotta enemmän. Myös hinnoittelua on tarkistettu vastaamaan paremmin kustannusvastaavuustavoitteita. Vuokratuotot muodostuivat mm. vuokrasopimuksesta Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kanssa, kurssihotellin tuotoista sekä kuljetusvälineiden vuokrista. AMK -tuotoissa (Savonia ammattikorkeakoulu) ei tapahtunut olennaista muutosta. Kaluston myyntituotot (kertaluonteinen erä) olivat 201 509 €. Näistä merkittävin erä oli säiliöauton myyntituotto 129 314 €. Muut tuotot käsittivät Hätäkeskuspäivystäjäkurssien 19 & 21 laskutusta, yhteensä 751 744 €. Myös ulkoisen hankerahoituksen tuotot sisältyvät muut tuotot -summaan.

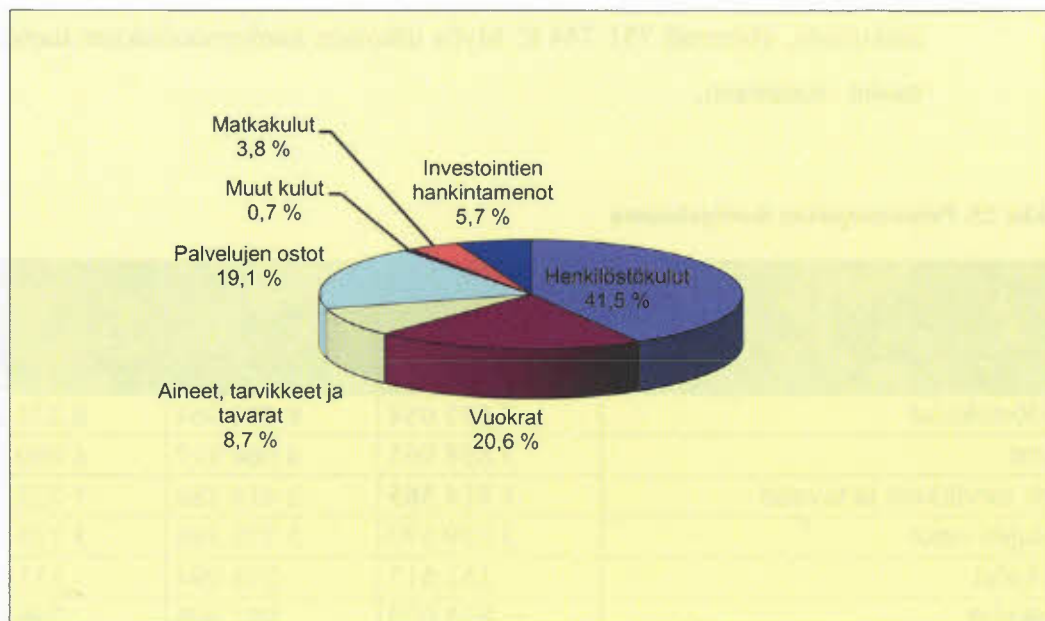
Taulukko 25. Pelastusopiston menojakauma

Menojakauma vuosina 2008 – 2011*	2009	2010	2011	Muutos - %
Henkilöstökulut	7 697 954	8 571 964	8 222 809	-4 %
Vuokrat	3 858 965	4 064 827	4 080 566	0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 814 365	2 414 784	1 722 276	-29 %
Palvelujen ostot	3 359 570	3 779 396	3 775 711	0 %
Muut kulut	151 517	293 094	131 371	-55 %
Matkakulut	835 020	861 905	746 538	-13 %
Investointien hankintamenot	2 507 856	890 592	1 136 737	28 %
Yhteensä	20 225 247	20 876 562	19 816 008	-5 %

*ei sisällä UM:n rahoittamaa toimintaa

Pelastusopiston kokonaismenot laskivat vertailuvuoteen nähden yli miljoonalla eurolla. Henkilöstömenojen laskua selitti henkilöstön kiinteiden palkkamenojen kutistuminen johtuen osittain organisatorisista muutoksista ja osittain siitä, ettei kaikkiin tehtäviin ole otettu sijaisia vaan tehtäviä on siirretty toteutettaviksi myöhemmin. Vuokrissa ei tapahtunut euromääräisesti merkittävää muutosta. Aineet, tarvikkeet & tavarat -erässä tapahtui vähentymistä erityisesti kriisinhallintakeskuksessa, kuten myös tietohallinnon, tekniikan ja harjoitusalueen sektoreilla. Palvelujen ostot olivat vertailuvuoden tasolla. Muissa kuluissa laskua oli 161 723 €, mitä selitti mm. kriisinhallintakeskuksen kansainvälisen pelastustoimen valmiuteen liittyvien operaatioiden määrien väheneminen,

tietohallinnon käyttöoikeusmaksujen aleneminen sekä muutamat erät tekniikan yksikössä. Matkustaminen on myös vähentynyt jonkun verran. Pelastusopistolla on kiinnitetty huomiota matkakuluihin osana suurempaa tavoitetta kokonaismenojen säästötavoitteessa. Investointien kokonaismenot kohosivat vertailuvuoteen nähden 246 145 €. Euromääräisesti merkittävimmät investoinnin olivat vaarallisten aineiden kentän maarakennustyöt, Pelastusopiston A- ja F- rakennuksien muutostyöt sekä sammutusauton hankinta.

Kaavio 2. Menojakauma 2011

Edustuskulut

Edustuskulut vuonna 2011 oli 11 254,13 euroa, mikä oli edellisvuoden tasosta n. 27 % alhaisempi. Lukukauden päättäjäisten menot olivat 5 944 euroa, loput edustuskuluista olivat lähinnä virastopäällikön isännöimillä vierailuilla tarjotut ruoka - tai kahvitarjoilut henkilöstöravintolassa. Edustuskuluiksi on luettu lukukauden päättäjäisten tarjoilujen lisäksi myös henkilökunnan joulujuhlat sekä muistamiset. Koulutustilaisuuksiin liittyviä tarjoiluja ei ole katsottu virastoissa edustuskuluiksi. Koska edustuskulujen vaikea määriteltävyys asettaa niiden kirjaamiselle edelleen haasteita pyritään näihin kuluihin kohdistuvien kirjausten tarkkuutta edelleen täsmentämään.

7.2. Tilinpäätöslaskelmat
Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 26. Tuotto- ja kululaskelma 2011 ja 2010

	1.1. – 31.12.2011		1.1. – 31.12.2010	
Toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 012 802		917 934	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	259 608		259 496	
Muut toiminnan tuotot	<u>5 117 511</u>	<u>6 389 921</u>	<u>4 711 087</u>	<u>5 888 517</u>
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 808 788		2 609 289	
Varastojen lisäys	-38 677		-1 580	
Henkilöstökulut	23 273 407		22 841 367	
Vuokrat	4 090 314		4 086 302	
Palvelujen ostot	4 099 731		4 199 874	
Muut kulut	2 720 757		3 156 974	
Poistot	1 131 374		1 334 703	
Sisäiset kulut	<u>984</u>	<u>-37 086 678</u>	<u>6 824</u>	<u>-38 233 753</u>
Jäämä I		-30 696 757		-32 345 236
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	57		214	
Rahoituskulut	-148	-91	-191	23
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot			2 765	
Satunnaiset kulut	<u>0</u>		<u>0</u>	<u>2 765</u>
Jäämä II		-30 696 848		-32 342 448
Siirtotalouden tuotot ja kulut				
Tuotot				
Käyttotalouden tuotot rahastotaloudesta	227 730		192 614	
Kulut				
Käyttotalouden kulut kotitalouksille	-18 000	209 730	-6 000	186 614
Jäämä III		-30 487 118		-32 155 834
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Perityt arvonlisäverot	58 445		71 625	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-2 118 960</u>	<u>-2 060 515</u>	<u>-2 206 245</u>	<u>-2 134 620</u>
Tilikauden tuotto-/kuluja		<u>-32 547 633</u>		<u>-34 290 454</u>

Taselaskelma

Taulukko 27. Tase vastaavaa 2011 ja 2010

VASTAAVAA	31.12.2011	31.12.2010
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	28 956	36935
Muut pitkävaikutteiset menot	346 543	0
	375499	36935
Aineelliset hyödykkeet		
Rakenteet	1 559 559	1 090 646
Koneet ja laitteet	1 915 823	2 571 018
Kalusteet	11 333	23 365
Muut aineelliset hyödykkeet	2 500	2 500
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	149 877
	3 489 215	3 837 416
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Käyttöomaisuusarvopaperit		
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ	3 864 714	3 874 351
VAIHTO- JA RAHOITUSOMaisuUS		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	79 567	40 891
	79 567	40 891
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	134 754	455 745
Siirtosaamiset	1 465 067	621 582
Muut lyhytaikaiset saamiset	539 011	124 258
Muut ennakkomaksut	0,00	328
	2 138 832	1 201 913
Rahat, pankkisaamiset, ja muut rahoitusvarat		
Kassatilit	456	563
	456	563
Sisäisen rahaliikkeen tilit	0	0
VAIHTO- JA RAHOITUS- OMaisuUS YHTEENSÄ	2 218 855	1 243 366
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 083 569	5 117 717

Taulukko 28. Tase vastattavaa 2011 ja 2010

VASTATTAVAA	31.12.2011		31.12.2010	
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	3 922 479		3 922 479	
Edellisten kausien pääoman muutos	- 4 006 223		- 3 395 772	
Pääoman siirrot	33 817 091		33 680 003	
Tilikauden kulujäämä	-32 547 633	- 1 185 714	-34 290 454	-83 744
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	1 117 924		1 324 577	
Tilivirastojen väliset tilitykset	515 932		568 900	
Edelleen tilitettävät erät	405 837		465 336	
Siirtovelat	2 844 541		2 822 562	
Muut lyhytaikaiset velat	13 621	4 897 855	20 087	5 201 462
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>4 897 855</u>		<u>5 201 462</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>- 6 083 569</u>		<u>- 5 117 717</u>

Toimintakertomus

Viraston talousarvion toteutumalaskelma			31.12.2011							
PELASTUSOPISTO 220										
Osaston, momentin ja tilijaotteen numero ja nimi	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA+LTA:t)	Tilinpäätös 2011	Vertailu Tilinpäätös- Talousarvio	Toteutuma %					
11. Verot ja veroluonteiset tulot	63 458,26	62 742,48	62 742,48	0,00	100					
11.04.01 Arvonlisävero	53 458,26	52 742,48	52 742,48	0,00	100					
12. Sekalaiset tulot	128 264,37	68 301,25	68 301,25	0,00	100					
12.24.99 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	69 387,37	57 917,83	57 917,83	0,00	100					
12.26.99 Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tuotot	58 877,00	10 383,42	10 383,42							
12.26.99.2 Muut tuotot	58 877,00	10 383,42	10 383,42							
Tuloarviotilit yhteensä	181 722,63	121 043,73	121 043,73							
Pääluokan, momentin ja tilijaoitteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2010	Talousarvio 2011 (TA+LTA:t)	Talousarvion 2011 määrärahojen käyttö vuonna 2011	Vertailu Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Tilinpäätös 2011	Vertailu Talousarvio Tilinpäätös	Käytettävissä vuonna 2011 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2011	Siiirretty seuraavalle vuodelle	
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	16 621 134,04	17 228 192,42	17 228 192,42		17 228 192,42	0,00				
24.01.29. Ulkoasiainministeriönhallinnon arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	26 616,18	21 990,63	21 990,63		21 990,63					
24.01.29.1 Ulkoasialnhallinnon arvoniisäveromenot	26 616,18	21 990,63	21 990,63		21 990,63	0,00				
24.10.21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	16 494 517,86	17 206 201,79	17 206 201,79		17 206 201,79	0,00				
24.10.21.01 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	16 494 517,86	17 206 201,79	17 206 201,79		17 206 201,79	0,00				
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	16 608 640,29	16 647 980,13	14 316 690,80	1 982 243,63	16 298 834,43	249 146,70	1 186 603,91	14 874 703,91	12 892 460,28	1 982 243,63
26.01.29 Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvoniisäveromenot (arviomääräraha)	2 147 346,29	2 091 480,13	2 091 480,13		2 091 480,13	0,00				
26.01.01 Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)										
26.01.01.2 Siviilikriisinhallinnan toimintamenot	1 465 000,00	1 705 000,00	1 297 563,35	407 436,65	1 705 000,00		114 464,20	1 819 464,20	1 412 027,55	407 436,65
26.30.01 Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v.)	12 204 300,00	11 984 200,00	10 409 393,02	1 574 806,98	11 984 200,00		1 071 039,71	13 055 239,71	11 480 432,73	1 574 806,98
26.30.01.1 Koulituksen varianset toimintamenot	12 060 000,00	11 725 000,00	10 233 524,31	1 491 475,69	11 725 000,00		963 372,76	12 688 372,76	11 196 897,07	1 491 475,69
26.30.01.2 Muut pelastustoimen toimintamenot	24 300,00	139 200,00	66 413,88	72 786,12	139 200,00		106 500,00	245 700,00	172 913,88	72 786,12
26.30.01.3 Kansainvälinen pelastuspalvelu	120 000,00	120 000,00	109 454,83	10 545,17	120 000,00		1 166,95	121 166,95	110 621,78	10 545,17
26.30.20 Erityismentot (arviomääräraha)	791 994,00	767 300,00	518 164,30	0,00	518 164,30	249 146,70				
26.30.20 Erityismentot (arviomääräraha)	791 994,00	767 300,00	518 164,30	0,00	518 164,30	249 146,70				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	13 858,81	0,00	0,00		0,00					
32.30.51 Työllistämis-, koulutus- ja erityismentot (kiinteä määräraha)	13 858,81									
32.30.51.2 Työllistäminen valtionhallintoon										
32.30.51.2.1 Palkkaukset	13 858,81									
Määrärahatililit yhteensä	33 143 633,14	33 776 172,55	31 644 783,22	1 982 243,63	33 627 026,85	249 146,70	1 186 603,91	14 874 703,91	12 892 460,28	1 982 243,63

7.3. Tilinpäätösanalyysi

Talousarvion toteumalaskelma

Momentille 26.30.01.1 myönnettiin talousarviossa määrärahaa vuodelle 2011 yhteensä 11 619 000 euroa ja lisätalousarviossa VES -korotuksiin ja Palkeet -menoihin yhteensä 106 000 euroa. Vuodelle 2012 siirtyi 1 491 476 euroa (963 373 euroa), missä kasvua 528 103 euroa.

Momentille 26.30.01.3 kansainväliseen pelastustoimeen talousarviossa myönnetyt määrärahat säilyivät edellisvuoden tasolla 120 000 eurossa. Lisäksi myönnettiin kahdelle momentille (26.30.01.2 ja 410.26.30.01.2) lisämäärärahaa yhteensä 184 200 euroa IHP-puheenjohtajuuden valmisteluun ja kylmämoduuli 2.hankkeen omarahoitusosuuteen.

Pelastusopiston kansainvälisen pelastustoimen valmiuteen ja pelastuspalvelutehtäviin myönnettiin määrärahaa pelastustoimen erityismenojen momentilta 26.30.20 yhteensä 767 300 euroa. Kansainvälisen pelastustoimen operaatioita, joihin Suomesta osallistuttiin, olivat Pakistan, Etiopia ja Turkki.

Siviilikriisinhallinnan kansallisen valmiuksien määrärahaa myönnettiin momentille 26.01.01.2 määrärahakehyksestä 1 330 000€ ja muista määrärahan myöntöpäätöksistä momentille 26.01.01.2 (375 000 euroa), yhteensä 1 705 000 euroa. Vuodelle 2012 siirtyi 407 437 euroa.

Pelastusopisto UM:n hallinnoimaa arviomäärärahaa 24102101 myönnettiin yhteensä 17 580 000 euroa siviilihenkilöstön osallistumiseen kriisinhallintatehtävissä.

Tuotto - ja kululaskelma

Tuotto - ja kululaskelmaan liittyviä tietoja on kuvattu tietyltä osin tarkemmin kohdassa rahoitusrakenteen ja tuotto - ja kulujakauman analyysi. Tuotto - ja kululaskelmalla on edellä mainittujen laskelmien lisäksi mukana UM:n momentilta maksetut siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden kulut.

Koko viraston henkilöstökulujen hieman alle 2 prosentin kohoaminen selittyy täysin lähinnä siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden (UM) henkilöstömenojen kasvulla.

Koko viraston palvelujen ostojen menot alenivat vertailuvuoteen nähden 100 143 euroa. Tästä muutoksesta siviilikriisinhallinnan asiantuntijaoperaatioihin liittyvät ostot alenivat 54 740 euroa.

Viraston muut kulut kutistuivat 436 217 euroa. Koko viraston osalta tapahtui merkittävää kustannussäästöä matkustuspalveluissa. Lisäksi kansainvälisen pelastustoimen valmiuteen liittyvien operaatioiden määrien väheneminen aiheutti olosuhdekorvauksien euromääräistä vähentymistä.

Tase ja taloudellinen asema

Taseen muihin pitkävaikutteisiin menoihin kirjattiin hankintamenoja liittyen Pelastusopiston A&F- rakennusten muutosrakentamiseen. Aineellisten hyödykkeiden puolella rakenteiden tase-erää kasvatti vaarallisten aineiden kentän maarakennustyöt. Koneisiin ja laitteisiin kirjattiin uutena investointina 1 kpl sammutusautoja, missä kuitenkin poistojen jälkeen tase keveni merkittävästi.

Pelastusopiston vaihto-omaisuus kasvoi 38 678 euroa. Lyhytaikaisten saamisten ryhmässä myyntisaamisten euromääräinen arvo kutistui merkittävästi. Siirtosaamisten erää kasvattivat vuodelle 2011 kuuluneet tuotot, mistä ei saatu suorituksia, joten ne kirjattiin saamisiksi. Näitä eriä olivat mm. EAKR -rahoitukseen liittyvät investointien rahoituserät, Palosuojelurahaston hankkeet sekä kylmämoduuli 1. ja 2.

Poistojen määrä aleni vertailuvuoteen nähden. Käyttöomaisuuserien poistot etenivät suunnitelman mukaisesti, joten uudet investoinnit kasvattavat vuotuista poistojen määrää. Vanhaa kalustoa poistetaan nopealla tahdilla, mikä selittää poistojen kokonaismäärän alenemista.

8. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Pelastusopiston sisäinen valvonta perustuu sisäasiainministeriö-kirjanpitoyksikön taloussääntöön sekä sitä tarkentavaan Pelastusopiston talousmääräykseen sekä opiston hankinta-, materiaali- ja kalustosääntöihin. Sääntöjen ja ohjeiden keskeisenä tehtävänä toiminnan ohjauksen lisäksi on opiston sisäisen valvonnan organisointi ja vastuuttaminen.

Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa

- opiston talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus
- opiston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaaminen
- oikeiden ja riittävien tietojen saanti opiston taloudesta ja toiminnasta

Toiminnan tuloksellisuuden seuranta ja analysointi on toteutettu siten, että tulossopimuksen määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisin väliajoin johtoryhmässä. Työjärjestyksessä on määritelty yksikön päälliköiden vastuut myös sisäisen valvonnan näkökulmasta.

Uuden työntekijän perehdytyksessä painotetaan muun muassa virkapuhelinten, ajoneuvojen ja taksien käyttöperiaatteita. Lisäksi uusi henkilö perehtyy keskeisimpiin, mm. matkustukseen, edustamiseen, tietoturvaan ja työaikaan liittyviin kysymyksiin Pelastusopiston intranetissa olevan interaktiivisen perehdytyspaketin avulla. Sisäinen valvonta Pelastusopistossa on osa johtamista ja sisäinen tarkkailu kuuluu toimintojen vastuuhenkilöiden tehtäviin. Erillistä sisäisen tarkastajan virkaa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi perustaa noin sadan henkilön organisaatioon. Sisäasiainministeriön oikeudellisen osaston syksyllä 2011 toteuttamassa laillisuusvalvontatarkastuksessa sisäisen tarkastajan viran perustamista ei nähty tarpeelliseksi. Myös VTV:n tilintarkastuksessa sisäisen valvonnan järjestäminen on todettu tällä hetkellä riittäväksi.

Pelastusopiston sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä arvioitiin sisäasiainministeriön ohjeiden mukaisesti helmikuussa 2011. Arviointikyselylomakkeeseen vastasivat opistossa rehtori, hallintopäällikkö, talouspäällikkö ja koulutusjohtaja. Yksilöiden vastauksista laadittiin yhteenveto, joka toimitetaan tulosohjaajalle toimintakertomuksen yhteydessä.

Suoritetun itsearvioinnin perusteella voidaan todeta, että organisaation sisäinen toimintaympäristö on melko hyvällä tasolla. Vuonna 2012 käynnistetään kuitenkin hallintopäällikön johtamana Coso ERM- järjestelmään perustuva kokonaisvaltainen riskienhallintaprosessin kehittäminen, jonka yhteydessä yhdistetään samaan riskikarttaan tällä hetkellä hajallaan olevat eri toimintoihin kohdistuvat riskit ja kyseisten riskien arviointi ja hallintatoimen suunnittelu sekä –toteutus ja seuranta. Samaan prosessiin määritellään myös näihin riskeihin kohdistuvat tarkastukset (laillisuustarkastus, virastotarkastus, VTV:n tilintarkastus, VTV:n erillistarkastukset sekä muut mahdolliset sisäiset/ulkoiset tarkastukset/auditoinnit). Samassa yhteydessä tarkastellaan myös TTT-johtamisjärjestelmän (työterveys- ja työturvallisuusjohtamisjärjestelmä) soveltuvuutta Pelastusopiston toimintaan.

Arviointi- ja vahvistuslausuma:

Olen arvioinut, täyttääkö Pelastusopiston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja todennut, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet. Pelastusopiston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on arvioitu edellä tässä kappaleessa kuvatulla tavalla. Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta Pelastusopistossa ei sisällä olennaisia puutteita.

Rehtori Mervi Parviainen

9. ARVIOINTIEN TULOKSET

Sisäasianministeriön oikeusosasto toteutti Pelastusopiston laillisuusvalvontatarkastuksen 2011. Loppuraportissa todetaan mm., että tehdyn tarkastuksen perusteella on todettavissa, että Pelastusopiston ja Kriisinhallintakeskuksen hallinto on oikeudellisesti arvioiden

hoidettu asianmukaisesti. Viraston johto on sitoutunut ja se pitää ministeriön alaisen hallintoon kohdistuvaa valvontaa tärkeänä. Viraston oppilaitosluonne korostuu kaikessa Pelastusopiston toiminnassa. Tärkeää onkin se, että pedagogisella ohjauksella ja valvonnalla on hallinnollista valvontaa merkittävämpi rooli viraston jokapäiväisessä toiminnassa. Pelastusopiston ja Kriisinhallintakeskuksen toiminnan luonteesta johtuen laillisuusvalvonnalla ei ole, eikä sillä pidäkään olla keskeistä asemaa viraston arjessa. Sisäasiainministeriön oikeusyksikkö esittää kuitenkin suosituksenaan Pelastusopistolle ja sisäasiainministeriön pelastusosastolle, että Pelastusopiston oikaisu- ja kurinpitolautakunnassa voisi myös olla opiskelijoiden edustus. Opiskelijajäsenyydellä voitaisiin korostaa lautakunnan riippumattomuutta ja puolueettomuutta sekä mahdollisimman tasapuolista, myös opiskelijoiden aseman huomioon ottavaa asioiden käsittelymenettelyä. Muutos edellyttäisi pelastusopistosta annetun lain muuttamista. Oikeusyksikkö myös suosittaa, että sisäasiainministeriön ja sen hallinnonalan vuonna 2011 antama ohje laillisuusvalvonnasta otetaan huomioon tarkoituksenmukaisella tavalla viraston toiminnoissa. Ohjetta voi hyödyntää esimerkiksi kantelumenettelyn sisällyttämiseen viraston toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiseen ohjausasiakirjaan. Käytännössä asiakirjassa voisi olla tarpeellista ainakin mainita se, kenen toimivaltaan kanteluasiat virastossa kuuluvat. Ohjetta voi hyödyntää myös opiskelussa.

Pelastusopistolla toteutettiin myös tietoturva-auditointi liittyen Valtion IT-palvelukeskuksen vaatimukseen osana Kieku-palveluun liittymistä. Tavoitetasoksi oli auditoinnissa asetettu tässä vaiheessa perustaso, mutta auditoinnin yhteydessä käytiin läpi myös korotetun tason vaatimukset kokonaisvaltaisemman käsityksen muodostamiseksi. Auditoinnin toteutti Nixun konsultti. Merkittävimmät havainnot kohdistuivat tietoturvariskien hallintaan, toimittajaverkoston hallintaan Kiekun osalta, tietoturvapoikkeamien raportointiin ja mittaamiseen. Raportin mukaan On suositeltavaa kehittää ja dokumentoida yhteismitalliset menetelmät ja työkalut koko organisaation käyttöön. Tietoturvariskejä tulee tunnistaa ja hallita sekä kehitysprojekteissa, hankinnoissa että toiminnan päivittäisissä prosesseissa. Jäännösriskit tulee hyväksyä johdon toimesta. Toimittajaverkosto on pääosin hyvin hallinnassa, Haltik tietohallinnon osalta merkittävimpanä. Käytännöt etenkin Kiekun suhteen tulee sopia ja dokumentoida tarkemmin, myös niin, että Pelastusopisto saa säännöllisesti tietoa Kiekuun liittyvistä poikkeamista. Etenkin tilaturvallisuuden kannalta

kriittiset toimijat, kuten kiinteistöhuolto ja siivouspalvelut ovat myös tärkeä osa tietoturvapoikkeamien seurannassa. Sopimukset tulisi katselmoida tältä osin, ja edellä mainittujen palveluntarjoajien henkilöstö tulisi saattaa tietoiseksi poikkeamien raportointikäytännöistä (ml. tietoturvapoikkeamat). Tietoturva-auditoinnin havainnot tullaan liittämään osaksi jo edellä kappaleessa 8 mainittuun, 2012 alkavaan riskienhallintaprosessin kehittämiseen.

10. YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

Pelastusopistolla ei havaittu merkittäviä väärinkäytöksiä 2011. Pienempiin väärinkäytöksiin tai väärinkäytösyrytyksiin puututtiin välittömästi. Väärinkäytökset liittyivät lähinnä matkapuhelimen tai eurocardin käyttöön tai epäselvyyksiin työajassa/ylitöissä tai matkustuksessa. Laillisuusvalvontatarkastuksessa 2011 käytiin läpi kaikki pienetkin väärinkäytökset tai väärinkäytösyrytykset. Rikoksista tai väärinkäytöksistä aiheutuneita esitutkintoja tai oikeudenkäyntejä ei ollut.

11. ALLEKIRJOITUKSET

Toimintakertomus on hyväksytty.

Kuopiossa 23.3.2012

Rehtori

Mervi Parviainen

Kriisinhallintakeskuksen
johtaja

Jari Vaarnamo